

Terelőút nélkül maradt Marosvásárhely

Újratervezés minden szempontból

Fotó: Nagy Tibor

Év elején derült ki: szerződést bontott a Jedd–Nagyernye közötti terelőút kivitelezője és a beruházás megrendelője. Az érintett községek polgármesterei, a megyei önkormányzat vezetője a sajtóból vagy a közösségi médiából értesültek a munkálatokat végző cég, a Copisa Constructora Pirenaica Rt. kivonulásáról. Hogy mikor lesz folytatás? Ez az a kérdés, amire jelenleg valószínűleg senki nem tudja a választ.

Antalfi Imola

A 11,6 kilométer hosszú, közel 135 millió lej értékű beruházás munkalepét 2014 októberében, a kampányhajrában avatta fel Victor Ponta miniszterelnök, illetve a kivitelező. Igencsak optimisták voltak: úgy vélték, az eredeti határidő, 2016. október 10. helyett egy évvel hamarabb is befejezhető az építkezés. Az út tervében 29 átereszt, hét híd, egy viadukt és két körforgalom kialakítása is szerepelt. Mondani sem kell: a terv döcögve indult, még nehezebben haladt, és végül füstbe ment. Legutóbb tavaly, Jedden, egy közvita alkalmával azt nyilatkozták az egyébként hat alvállalkozóval dolgoztató kivi-

telező cég képviselői, hogy a munkálatok egyharmadával készültek el, és megközelítőleg ilyen arányban történtek meg a kifizetések. Az is elhangzott, hogy a nyomvonal bizonyos szakaszain hibásak a tervek, a geológiai elemzés. „A község bejáratánál épülő hídnál tervezési gondok adódtak, az eredeti tervező már nem vállal felelősséget a tervekért, a kivitelező egy konzulens céggel dolgozik. Ez kissé lassítja az építkezést, ami összességében mintegy 30 százalékkal van készen” – mondta akkor a Copisa Constructora Pirenaica Rt. részéről Bria Adrian.

(Folytatás a 4. oldalon)

RMDSZ-tankönyvpályázat

Tankönyvek megírásának és illusztrálásának támogatására írt ki pályázatot a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ), és azt tervezi, hogy ezt minden évben megismétli.

4.

A MOGYE-re került a Kiválósági Miniszteri Díj

Jelentős nemzetközi kitüntetéset vett át november 28-án Bukarestben dr. Dónáth-Nagy Gabriella, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem docense, a Gyógyszerészeti Kar fizikai kémia tanszékének előadójának.

5.

Azt a pillanatot soha nem lehet megunni

Amikor befejezéshez közeledik egy műtét, minden alkalommal különlegesen jó érzés tölt el, amikor látom, hogy újra dobogni kezd a szív. 24 éve vagyok a szívsebészen, de ezt a pillanatot soha nem lehet megunni.

6.

Mérgezés fagyálló folyadékkal

A téli időszakban a sürgősségi esetek között a kutyáknál és macskáknál egyaránt gyakran fordul elő a fagyálló hűtőfolyadék fogyasztása nyomán fellépő mérgezés. Az állatok mellett azonban, ha egy kiskutyát hozzájuk, számára is komoly veszélyt jelent a fagyállóban lévő etilén-glikol vegyület.

7.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282
- ▲ A Danubius Hotelben. Tel. 0742-100-323

Aktuális

Mekkora is az a keret?

Antalfi Imola

Az a baj, hogy mindig csak tárgyalgatnak: egyrészt, hogy ki kell benyújtja és meddig a 600-as nyomtatványt, másrészt a szenátus gazdasági bizottságában kedden felmerült az egészségbiztosítási járulék befizetési kötelezettsége is. Míg az első esetben logisztikailag ismét felkészületleneknek bizonyultak az illetékesek, a második már alapvető változtatásról szól. Konkrétan arról, hogy azok a főállású alkalmazottak, akik jövedelmükből eddig kötelező módon befizették az egészségbiztosítási járulékot, egyéb jövedelmeik után ezután ezt ne fizessék. A liberálisok képviselője, Daniel Zamfir, illetve Turos Loránd (RMDSZ) véleménye egybecsengett: ugyan mivel kap valaki több egészségügyi szolgáltatást, jobb ellátást, ha több pénzzel járul hozzá az egészségügyi kasszához? Ionut Mişa pénzügyminiszter nem zárkózott el attól, hogy ezt a kérdést elemezzék, és adott esetben úgy döntsenek, hogy a fizetésekből visszatartott járulékon kívül az alkalmazásban levők egyéb tevékenységekből származó jövedelmük után ne fizessenek egészségügyi hozzájárulást.

Nos, ezt az esetet valóban alaposan meg kell vizsgálni. Indulásból igazságtalan, hogy minden jövedelem után egészségügyi járulékot kell fizetni ugyanazért az alapsomagért. Valójában a polgár azt sem tudja, milyen egészségügyi szolgáltatásokra jogosult alapsomag, a minimális csomag címen, vagy adott esetben lesz-e hozzáférése az országos egészségügyi programokhoz. Ugyan jogszabály rögzíti ezeket

(Folytatás a 3. oldalon)

CCCCC.CCCCC

JANUÁR

25., csütörtök
A Nap kel
7 óra 54 perckor,
lenyugszik
17 óra 15 perckor.
Az év 25. napja,
hátravan 340 nap.

IDŐJÁRÁS

Borús, változó égbolt
Hőmérséklet:

max. 3°C
min. -6°C

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!
Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 57-es iroda. Borbély Ernő, naponta 8-14 óra között, szombat – vasárnap zárva.
Tel. 0742-828-647

Megyei hírek

Közönségtalálkozó az Örökségünk örei projekt keretében

Február 3-án, szombaton 14 órától a Deus Providebit Tanulmányi Házban az Örökségünk örei projekt keretében a Bolyai Farkas Elméleti Líceum alá átsorolt Római Katolikus Teológiai Líceum diákjainak Szem csapata közönségtalálkozót szervez azoknak, akik a főtéri ferences templom lebontása előtt a templomba, esetleg a kolostorhoz tartozó iskolákba jártak. Ezúton szeretnének lehetőséget biztosítani emlékeik felelevenítésére, azok megosztására.

Sorin Mitu könyvbemutatója

Január 26-án, pénteken délután 5 órától a marosvásárhelyi Bernády Házban a Mentor Könyvek Kiadó bemutatja Sorin Mitu Az én Erdélyem című, történelmi tanulmányokat tartalmazó könyvét. A kötetet Sebestyén Mihály fordította, Gálfalvi Ágnes szerkesztette és Demény Péter lektorálta. Mitu műve egy korszakalkotó könyv történelmi igazságokról és igazságtalanságokról, illetve ezek tisztázásáról. A bemutatót Káli Király István felelős kiadó moderálja.

Táncház Szovátán

A Szovátai Népi Játsszóház január 26-án, pénteken farsangi mókázó táncházat szervez a helyi Domokos Kázmér Művelődési Házban. 5 órától a gyerekeknek, 6-tól fiataloknak, 8 órától pedig a felnőtteknek lesz táncház. A belépő 5 lej. A szervezők arra kérik a résztvevőket, hogy aki teheti, öltözzön jelmezbe.

Újabb jegyeskurzus Marosvásárhelyen

A Katolikus Családpasztorációs Iroda szervezésében február 6-án, kedden újabb jegyeskurzus indul Marosvásárhelyen. A jegyeskurzus egyházi és szakmai segítség fiataloknak, akik házasságra készülnek, lehetőség a kapcsolat elmélyítésére, egyben ismerkedési lehetőség más párokkal, közösségben való felkészülés a szentségi házasságra és a keresztény családi életre. A kurzus nyolc hétig tart és április 3-án ér véget. A találkozók kedd esténként vannak, 19–21 óra között. Lelkész, orvos, pszichológus szakemberek és keresztény házaspárok a meghívottak. Az együttlétek formája interaktív, nemcsak előadások meghallgatásából áll, hanem beszélgetésekből, csoportmunkából. Elsősorban mindazok jelentkezését várják, akik a 2018-as év folyamán házasodnának, de jelentkezhetnek olyan párok is, akik szeretnék jobban megismerni önmagukat és kapcsolatukat. A kurzus házigazdái: Sófalvi Szabolcs és Adél. Jelentkezni február 5-ig lehet Szénegető Istvánnál: szenegetoi@gmail.com, 0743-138-784, vagy a Sófalvi házaspárnál: adelasofalvi@yahoo.com, 0744-799-055.

Hírszerkesztő: Menyhárt Borbála

Isten éltesse!

Ma PÁL, holnap VANDA, PAULA napja.
VANDA: vagy a lengyel vendő, vagy német női nevek önállóként becézése a vandál nép nevéből.
PAULA: a Pál női alakja, jelentése: kis termetű.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR – 2018. január 24.

1 EUR	4,6679
1 USD	3,8116
100 HUF	1,5063
1 g ARANY	163,7611

Hétvégi síversenyek

Bogdán-kupa és Bagolykő-kupa

A Bogdán sípályán január 27-én megszervezik a hagyományos Bogdán-síkupaért kiírt síversenyt. A jelentkezők helyben iratkozhatnak fel 9.30 és 12 óra között. A verseny 13 órakor kezdődik. A benevezés felnőtteknek 60, gyermekeknek 45 lej. A benevezési díj tartalmazza az egynapos bérleti díjat, a gulyáspartin való részvételt, sört és bort a készlet erejéig. A jó hangulatra, mint minden évben, idén is számítani lehet! – tájékoztattott Székely Béla. A sípálya január 28-án, vasárnap is várja a sízőket.

Nyílt síversenyre várják a síkedvelőket szombaton a Madarasi Hargitára. A már hagyományos Bagolykő-kupa-

ért a versenyt január 27-én 11 órától tartják, az egyfutamos óriás-műesiklásra bárki benevezhet. A síversenyre online is lehet jelentkezni a bagolykosiverseny2018@gmail.com címen, vagy a helyszínen szombaton 10–10.30 óra között. A verseny szervezői kérik feltüntetni a jelentkezők neve mellett a születési évet és a lakóhelyet is. Pályavonal: Nagy Mihály – sípálya teteje – Gerinc – Kicsi Mihály – Sűgő pálya.

Az iratkozáshoz szükséges iratok: felnőtt (18 év felett) esetében aláírt felelősségvállalási nyilatkozat és a személyazonossági igazolvány másolata, gyerekek (18 év alatt) esetében a szülő által aláírt felelősségvállalási nyilatkozat és a gyerek születési bizonyítványának másolata.

Az egyfutamos óriás-műesiklásban korosztályonként mérettetnek meg az amatőrök és a profik, a nők és férfiak, kategóriánként. Az első három helyezettet 1–3 napos sibirlettekkel díjazzzák a síközpont üzemeltetői. A verseny szabályzata és a felelősségvállalási nyilatkozatok a <http://madasasihargita.hu/bagolyko-kupa/> weboldaltól tölthetők le.

A legmagasabban fekvő székelyföldi síközpontban kiválóak a hóviszonyok, közel 1 méternyi friss hó hullott, minden felvonó működik naponta 10–16 óra között, csütörtöktől szombatig pedig esténként 18–21 óra között is lehet sielni. Az utakat rendszeresen takarítják, de a hólánc (vagy 4X4-meghajtású terepjáró) használata kötelező. (mezey)

Fotó: Facebook

Indul az 5. Székelyföldi Grafikai Biennálé

A Székelyföldi Grafikai Biennálé sorozatában Siklódi Zsolt kurátor váratlan, tragikus távozása fájdalmas és szükségszerű újragondolásra készítette a szervezőket. Siklódi Zsolt oly sokszor emlékeztetett arra, hogy „A Székelyföldi Grafikai Biennálé célkitűzése egymás mellé helyezni a lokálist az univerzálissal, és ezen keresztül megkeresni, meghatározni a térségben, de a világ más tájain megszülető grafikai törekvések helyét is a globális trendekben...”

Ezen meghatározó gondolatok köré építették fel a szervezők az idei biennálé alapkonceptióját is: „Az elmúlt évtized tapasztalatai azt mutatják, hogy a pixel alapú kép és a hagyományos grafika viszonya sokkal összetettebb kérdéseket vet fel, mint az az első megközelítésre tűnt. Egy jótékony, megtermékenyítő átjárás figyelhető meg a digitális és analóg világ között, mely kibővíti a grafikai kép kifejezésbeli lehetőségeit, új horizontot

nyitva meg a grafikai képpalkotás terén. A 2018-as »G5« Biennálé ezen kölcsönhatások bemutatásához szeretne lehetőséget biztosítani.” Mindezek fényében kívánja végezni tevékenységét az új kurátor, Ferencz S. Apor csikszeredai képzőművész is.

Az 5. Székelyföldi Grafikai Biennálé pályázati kiírása már nyilvános, a hazai és nemzetközi grafikusművészek 2018. március 30-án déli 12 óráig jelentkezhetnek. A benevezés kizárólag webes felületen, az online úrlapon keresztül lehetséges a www.grafika-iszemle.ro honlapon. Az alkotások digitális reprodukcióját online, a nevezési úrlapon keresztül lehet feltölteni az oldalon kért adatokkal együtt. A zsűrizés első körben ezek alapján történik majd, a második fordulóra válogatott művek bekerülnek a grafikai szemle katalógusába, és a kiállítás részét képezik majd.

A biennálé zsűrijét nemzetközi szinten elismert művészettörténészek és képzőművészek alkotják: dr. Cristian Aurel Opriș, a Kolozsvári Művé-

szeti Egyetem tanára, dr. Erőss István, az egri Eszterházi Károly Egyetem Vizualis Művészeti Intézetének tanszékvezetője, Liu Chun-Lan, a Tajvani Nemzeti Művészeti Egyetem tanára, dr. Anca Boeriu, a Bukaresti Nemzeti Művészeti Egyetem tanára, Vécsei Nagy Zoltán művészettörténész, az EMÜK vezetője, Kónya Ábel, a debreceni Modem vezető kurátora és Ferencz S. Apor képzőművész. A zsűri négy díjat oszt ki a legszínvonalasabb munkák alkotói között: a biennálé fődíját, amely 2000 euró, valamint három 1000 eurós jutalmat: a Nagy Imre-díjat, a Plugor Sándor-díjat és Nagy Pál-díjat.

Az idei biennálé díjátadó ünnepsége október 13-án lesz, ezt megelőzően nyitják meg a kiállítást a beválogatott alkotásokból a sepsiszentgyörgyi Erdélyi Művészeti Központban. A rendezvény keretében megnyitják Siklódi Zsoltnak, a biennálé volt kurátorának kiállítását a Lásab Házban, illetve az előző szemle nyertesének, Kamil Kucureknek a kiállítását a Magmában.

Marosvásárhelyen A Viszkis

Január 30-án, jövő kedden este 8 órakor Ambrus Attilával, a csikszeredai származású, magyarországi bankrablással zajlik kötetlen beszélgetés a marosvásárhelyi Jazz & Blues Clubban. A „Viszkis” egy interaktív előadás Jazz & Blues Clubban. A „Viszkis” egy interaktív előadás Jazz & Blues Clubban. A „Viszkis” egy interaktív előadás Jazz & Blues Clubban. A „Viszkis” egy interaktív előadás Jazz & Blues Clubban.

nen 15 lejért válthatók. A Vándormozi szervezésében szintén kedden 16.30-tól és 20.30-tól a Kultúrpalotában vetítik a bankrabló életéről készült filmet, mindkét vetítést közönségtalálkozó követi. Jegyek a www.avandormozo.ro oldalon, illetve a Kultúrpalota jegypénztáránál válthatók, egy jegy 30 lejbe kerül. A jegyek nem helyre szólnak, a helyfoglalás érkezési sorrendben történik.

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. KORREKTÚRA: Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Iszlai Anna, Makkai Katalin, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. REKLÁMMENEDZSER: Borbély Ernő – e-mail: reklam@e-nepujasg.ro, tel. 0742-828-647.
REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn, tel/fax: 00-40-(0)265-268-854. APRÓHIRDETÉS: Petres Emilia.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasg.ro E-mail: nepujasg@e-nepujasg.ro
Telefon: titkárság: 0265/266-780 és tel/fax: 0265/266-270, közönségszolgálat: 0365/410-440, 0265/266-780. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben, tel.: 0742-828-647.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 8-16 óra, péntek: 8-15 óra, szombat zárva, vasárnap: 10.30-14.30 óra között.

6423578000052

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Az EB aggódik a romániai igazságszolgáltatás helyzete miatt

Az Európai Bizottság (EB) aggodalommal figyeli az igazságszolgáltatás függetlenségével kapcsolatos legújabb romániai fejleményeket – jelentette ki szerdán Jean-Claude Juncker, az EB elnöke és Frans Timmermans első alelnök.

A bizottság vezetői brüsszeli nyilatkozatukban aláhúzták, hogy az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus (CVM) keretében eddig elért előrelépések visszafordíthatatlansága alapvető feltétele a mechanizmus fokozatos megszüntetésének.

Arra emlékeztettek, hogy az uniós bizottság 2017 novemberében közzétett, a romániai igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén elért eredményeket vizsgáló legutóbbi jelentésében hangsúlyozta, hogy a román kormánynak és a parlamentnek biztosítania kell a teljes átláthatóságot, és kellő figyelmet kell fordítania a konzultációkra az igazságszolgáltatást szabályozó törvények előkészítése során. Világossá tették, hogy az Európai Bizottság és a

Velencei Bizottság véleményének figyelembevételével a reformok fenntarthatóságának előfeltételei.

A legutóbbi jelentés megállapította: az igazságszolgáltatás függetlenségének fontos mutatója az, hogy az ott dolgozók és más érintettek milyen mértékben adhatnak hangot véleményüknek, és azokat milyen mértékben veszik figyelembe a végső döntések meghozatalakor. Az esetek azt mutatják, a hatóságok nem tettek semmit annak érdekében, hogy foglalkozzanak az említett aggályokkal – húzták alá.

A bizottság azt javasolta a román parlamentnek, gondolja át a javasolt cselekvési tervet, és ajánlásainak megfelelően nyisson vitát, valamint törekedjen széles körű megállapodásra az előrehaladás érdekében.

Jean-Claude Juncker és Frans Timmermans ismételt felhívta Románia figyelmét, hogy alaposan vizsgálni fogja az igazságszolgáltatásra vonatkozó szabályozás, a büntető törvénykönyv, továbbá az összeférhetetlenségről,

valamint a korrupcióról szóló törvények végleges módosításait.

Románia – Bulgária mellett – 2007-es európai uniós csatlakozásakor vállalta, hogy az igazságszolgáltatásában tapasztalható hiányosságokat felszámolja, a reformfolyamatot pedig az Európai Bizottság az úgynevezett együttműködési és ellenőrzési mechanizmus (CVM) keretében követi figyelemmel, és következtetéseiről rendszeresen országjelentéseket tesz közzé.

Románia számára azért is fontos a CVM lezárása, mert több uniós tagország ettől tette függővé felvételét a belső határellenőrzés nélküli schengeni térbe. Az eredeti menetrend szerint Romániának 2011-ben kellett volna csatlakoznia az övezethez. A román igazságszolgáltatás működésének hiányosságai és a korrupció elterjedtsége miatt 2012-ben Franciaország és Németország megakadályozta Románia schengeni csatlakozását, később hasonló okok miatt Hollandia emelt vétőt Románia schengeni tagsága ellen. (MTI)

Német kormányalakítás

A németek alig egyharmada támogatja a nagykoalíció folytatását

Az egyharmados arányt sem éri el az újabb nagykoalíció gondolatának lakossági támogatottsága Németországban egy szerdán ismertetett felmérés alapján, amely a Bild című lap megbízásából készült. A lap szerint az Angela Merkel kancellár vezette Kereszténydemokrata Unióban (CDU) már mérlegelnek is egy „B tervet” arra az esetre, ha kudarcba fullad a nagykoalíció folytatása.

A CDU vezetőségében nyíltan beszélnek arról az alternatíváról, hogy a bajor testvérpárttal, a Keresztényszociális Unióval (CSU) kisebbségi kormányt alakítsanak, ha a Német Szociáldemokrata Párt (SPD) nem hajlandó a közös kormányzás folytatására, vagy megbízhatatlan partnernek bizonyul.

A Bild szerint ez a terv a lehető legközelebb időre szólna, a kisebbségi kormány a bajor tartományi törvényhozási (Landtag-) választásig maradna hivatalban, amelyet várhatóan október 14-én tartanak, és azzal egy időben előre hozott szövetségi parlamenti (Bundestag-) választást rendeznének.

A lap szerint nem világos, hogy az elképzelést komolyan mérlegelik-e, vagy csak az SPD-re kifejtett nyomást erősítik vele a hivatalos koalíciós tárgyalás előtt,

de az biztos, hogy a kisebbségi kormányzás reális alternatíva. Az is biztos, hogy a CDU nem akar az előzetes koalíciós egyeztetésen kidolgozott megállapodáson túlmutató engedményeket tenni a szociáldemokratáknak. Angela Merkel a párt elnökségének legutóbbi ülésén kijelentette, hogy nem ajándékoznak újabb politikai „trófeákat” az SPD-nek – írta a Bild.

A lap megbízásából készített közvélemény-kutatás szerint a németek mindössze 31,8 százaléka támogatja, hogy a CDU/CSU és az SPD folytassa a 2013-ban kezdett közös kormányzást. Az ellenzők csaknem kétszer többen vannak, 58,2 százalékot tesznek ki. Az ellenzők legnagyobb – a választók 26,2 százalékát kitevő – csoportja az előre hozott választást tartja a legjobb megoldásnak, 16,9 százalék pedig a CDU/CSU-s kisebbségi kormányt, és 14,7 százalék támogatná az úgynevezett Jamaica-koalíciót, a CDU/CSU, a liberális Szabad Demokrata Párt (FDP) és a Zöldek összefogását.

Ugyanakkor a németek többsége, 54,8 százaléka azzal számol, hogy Angela Merkel a tavaly szeptemberi Bundestag-választással kezdődött ciklus végéig hivatalban marad, és csupán 29 százalék számít arra, hogy 2021 őszé előtt távozik. Az SPD vezetője, Martin Schulz vi-

szont a többség – 52,3 százalék – szerint nem őrzi meg tisztségét a ciklus végéig, és csak 24,7 százalék számol azzal, hogy 2021 őszén is ő lesz az SPD elnöke.

Az SPD a múlt vasárnapi rendkívüli kongresszusán a küldöttek 56,3 százalékának támogatásával elhatározta, hogy hivatalos koalíciós tárgyalást kezd a CDU/CSU-val. Ennek időpontját szerdái nem jelölték ki, a CDU/CSU részéről sürgetik a tárgyalás megkezdését, az SPD-nél viszont azt mondják, hogy ez a hét még a sorok rendezésének, a tárgyalási pozíciók kialakításának ideje.

Ha sikerül kidolgozni egy koalíciós szerződést, a mintegy 450 ezres tagságú SPD pártszavazással, a tagság voksai alapján dönt arról, hogy ismét koalícióra lép-e a CDU/CSU-val. Ezt a szavazást a pártvezetés várakozása szerint márciusban rendezik meg.

Az új német szövetségi kormány így hűsvét körül alakulhat meg. Ez lenne Angela Merkel negyedik kormánya, és a harmadik nagykoalíció, amelyet a kancellári tisztséget 2005 óta betöltő politikus vezet.

A felmérést az INSA közvélemény-kutató intézet végezte az SPD rendkívüli kongresszusa után egy nappal, 1169 ember megkérdezésével. Az adatok a szavazókorú népességre nézve reprezentatívak. (MTI)

Válaszút előtt Belgium

Szociális biztonság vagy nyitott határok?

Belgiumnak választania kell a szociális biztonság és a „nyitott határok” között, a szabályozatlan bevándorlás ugyanis aláásná az ország jóléti rendszerét – emelte ki szerdai véleménycikkekében Bart De Wever, a flamand nacionalista Új Flamand Szövetség (N-VA) elnöke.

Elkerülhetetlenül veszélybe sodorná a szociális ellátórendszer működését, ha megnyitnák a határokat mindenki előtt – szögezte le az antwerpeni polgármester a De Morgen című lapban megjelent cikkében. Mint írta, a baloldal az „erkölcsi zsarolás finom formáját” felhasználva olyan migrációs politikát próbál

elfogadtatni, amely a jóléti állam leépülését vonná maga után óhatatlanul. „Nem lehet jó ember, aki nem ért velük egyet. És ki akarna rossz ember lenni?” – tette fel a kérdést.

„A politikusoknak a közérdeket kell szem előtt tartaniuk, nem a saját lelkiismeretüket, akármilyen nehéz is” – közölte Bart De Wever, a legnagyobb belgiumi párt vezetője, rámutatva, hogy a nyugat-európai szociális ellátórendszerhez való hozzáférés nem egyetemes emberi jog.

Párttársa, Jan Jambon belügyminiszter eközben arról beszélt szerdán, hogy „hosszú távú problémát” jelentenek azok a menekültek és migránsok, akik

nem hajlandóak menedékkérelmet benyújtani, inkább illegálisan tartózkodnak az országban. „Nem általában a migránsok jelenléte a probléma, hanem mindössze azoké, akik illegálisan akarnak itt tartózkodni” – jelentette ki Jambon annak kapcsán, hogy pár nappal ezelőtt ezek tüntettek Brüsszelben a főváros egyik parkjában sáttortáborozó, papírok nélküli bevándorlókkal szemben tervezett rendőrségi akció ellen.

Bart De Wever cikkére válaszul Ahmed Laaouej belga szocialista politikus azzal vádolta meg az N-VA-t, hogy támogatottsága növelésének céljából próbálja kiélezni a társadalmi feszültségeket. (MTI)

Ország – világ

Elhunyt Verestóy Attila

Elhunyt Verestóy Attila RMDSZ-es szenátor, tüdőbántalom okozta halálát. RMDSZ-es források közölték, a szenátor gyógyíthatatlan betegségben szenvedett. A 2016-os parlamenti választásokon Verestóy Attilát Hargita megyében választották meg szenátorrá az RMDSZ színeiben, és 1990 óta megszokott nélkül tagja volt a román parlamentnek. A 2016 decemberében tartott választáson az RMDSZ Hargita megyei szenátori listájának első helyén szerepelt. Verestóy Attilát 63 éves korában érte a halál.

Megemlékezés

a holokauszt roma áldozatairól

A holokauszt január 27-i nemzetközi emléknapja alkalmából tartott szerdai ünnepségen az Európai Parlament először emlékezett meg a holokauszt roma áldozatairól – közölte Járóka Livia EP-képviselő. A képviselő a megemlékezésen elmondott beszédében kiemelte, hogy a romák a holokauszt elfelejtett áldozata, ugyanis a roma holokauszt nagyrészt még mindig ismeretlen a szélesebb közvélemény előtt. A néppárti politikus elmondta, a többségi társadalom hiányos ismeretei a romák történelméről és a roma holokausztról hozzájárultak az előítéletek fennmaradásához, melyek máig akadályozzák a romák felzárkózását és elfogadását. A megemlékezés keretében a roma holokauszt áldozatai emlékének szentelt kiállítás nyílt az Európai Parlament brüsszeli épületében. (MTI)

Földrendések

alacsony mélységben

Két földrengés – a nagyobbik 2,4-es erősségű a Richter-skálán – történt keddről szerdára virradóra, két órán belül, alacsony mélységben, Călărași és Maramaros megyében – közölte az Országos Földfizikai Intézet (INFP). Az első rengést 2.59 órakor mérték Călărași megyében, és 2,1-es erősségű volt a Richter-skálán. A földrengés 7,6 kilométer mélységben történt. A második, 2,4-es erősségű rengést 4.58 órakor mérték Maramaros megyében, 2 kilométer mélységben. (Mediafax)

Újabb fagyhalál Beszterce megyében

Fagyhalált szenvedett szerdán egy 85 éves, szentmátéi nő, akire az út szélén, a hóban találtak rá. Beszterce-Naszód megyében immár a harmadik ember fagyott meg. Mezőörményesen és Telcsen egy 60, illetve egy 70 éves nő is életét veszítette ezen a télen. A Beszterce Megyei Katasztrófavédelmi Felügyelőség tájékoztatása szerint a nő hipotermiás állapotban volt, amikor a falu egyik papja rátalált. A SMURD csapata és a mentőegység megpróbálta új-jáéleszteni, azonban nem jártak sikerrel – nyilatkozta dr. Călin Ganea, a Beszterce-Naszód megyei mentőszolgálat főorvosa. Az idős nő holttestét a Beszterce-Naszód megyei törvényszéki orvostani szolgálathoz szállítják, hogy a boncolás során megállapíthassák a halál pontos okát. (Mediafax)

Mekkora is az a keret?

(Folytatás az 1. oldalról)

a járulékbefizetés ellenében „járó” szolgáltatásokat, de a beteg nem tudja konkrétan, hogy mennyi pénzért mire jogosult, általában időben és terjedelemben is igen hosszú várólistákon találja magát, ha tisztességesen és nem kerülő utakon próbál bekerülni a rendszerbe. Pedig sokszor az időfaktor nagyon is számít, sürgős lenne az orvosi beavatkozás. Marad a protekció az állami ellátás igénybevételéhez, avagy a fizetős magánszektort.

A fentiek ellenére valószínűleg komoly megfontolás tárgya lesz, hogy lemondjanak-e az egyéb jövedelmek után fizetendő egészségügyi hozzájárulás kötelező jellegéről. Abban a helyzetben van az ország, hogy csupán megközelítőleg 6,8 millióan rendelkeznek egészségbiztosítással, és milliók mentesülnek jogszabályilag a járulékbefizetés alól. Az egészségügy feneketlen zsák, sosincs elég pénz a rendszerben, a hazai – nyugati viszonylatban alacsony – bérek után számolt befizetések is szerények, miközben az egészségügyi szolgáltatások drágák. Így aztán várhatóan nehéz lemondani az „egyéb jövedelmek” után bevételezett összegekről, továbbra is érdek fenntartani ezt a zavaros állapotot, fékezni a magánbiztosítók belépését az egészségügyi piacra. Pedig a biztosított transzparenciát vár el, azt, hogy pénzéért megkapja a neki járó egészségügyi ellátást, nem pedig azt, hogy amikor beteg, közölkék vele: elfogyott a keret.

Újratervezés minden szempontból

(Folytatás az 1. oldalról)

Ez nem váltott ki különösebb figyelmet az eseményen részt vevő hivatalosságok részéről, ám az Országos Autópálya-vállalat (CNAIR) képviselője, *Monica Epure* a beruházás befejezési időpontjával kapcsolatos faggatózásra hangsúlyozta: törvényes megoldásokon kell gondolkodni, a határidő pedig a finanszírozás függvénye. Már azt is tudták akkor, hogy elfogyott a pénz, illetve lezárult a finanszírozást lehetővé tevő uniós program, és más források után kell nézni. Ugyanakkor a közhasznú kisajátítással, illetve a kártérítések kifizetésével való késlekedést azzal magyarázta a kivitelező képviselője, *Bria Adrian*, hogy „a közhasznú célra történő kisajátítás nem fejeződik be, amíg nem készül el a község parcellázási terve”.

Befuccsolt a terv

Nemhogy a nagyvonalúan bejelentett ígéretet nem tartották be, a kitért határidőt sem. Múlt év végén a kivitelező összehajlít és kivonult a munkatelepről. A megyei tanács sajtószóvivője, *Lukács Katalin* lapunknak elmondta, a marosvásárhelyi terelőút kivitelezési szerződésének felbontásáról a Maros Megyei Tanács vezetősége a sajtóból értesült.

„A megyei önkormányzatnak nincs semmilyen hatásköre ennek a beruházásának a megvalósításában, ezért hivatalosan nem értesítik az intézményt, ha valamilyen változás következik be a projekt kivitelezésében” – tette hozzá. *Bányai István*, Jedd község vezetője a közösségi médiából értesült a szerződésbontásról, *Jánosi Ferenc*, Nagyernye polgármestere szintén a sajtóból tudta meg, hogy a kivitelező abbahagyta a munkát.

Jedden tavaly elkészült a község

parcellázási terve, ám a további topográfiai munkálatokat nem végezték el, hiszen ez milliókba kerülne. „Hiába tanácsolják az illetékesek, hogy állami támogatás vehető igénybe, ami 50 lej bizonyos méretű parcellánként, a piaci ár 400 lej körül mozog. Az elektronikus közbeszerzési rendszerben két alkalommal meghirdetett földmérési munkálatokra nem került jelentkező alacsony áron” – mondta lapunknak *Bányai István*. Márpedig milliói nincsenek a községnek erre a célra, a földmérési munkálatok nem jelennek prioritást addig, amíg a község nincs közművesítve, aszfaltozva – tette hozzá. *Bányai István* úgy tudja, a CNAIR és a kivitelező közösen bontott szerződést, ugyanakkor Jedd bejáratánál, ahol a terelőút felüljárója miatt elterelték a forgalmat, és az út megrongálódott, a kivitelező kell rendbe tegye az útburkolatot. Arról, hogy miként védnek az emberek, a polgármester azt mondta: „Sokan örülnek, hogy abbamaradt az útépités. Csend van, nem járnak a kamionok, nem teszik még jobban tönkre a községi utakat. A teljes nyomvonal le van gyámulva, és a felettük levő terület is”. Kijelentette, az érintettek területeit kisajátították, de az emberek azóta is

várják a pénzt, tudomása szerint senki nem kapott kártérítést, de még csak papírt sem a kisajátításról. Úgy véli, egy ilyen méretű beruházást megyei szinten kell támogatni, közintézményvezetőknek, a politikumnak, mert „Bukarest önszántából nem fogja befejezni, mi hiába küldjük az átiratokat. Várjuk, hogy a CNAIR vagy a kivitelező javítsa meg a község bejáratánál levő útszakaszt” – közölte.

Jánosi Ferenc szerint az, hogy a nyomvonal mentén nincsenek kiépítve a földutak, és a gazdák nehezen tudnak eljutni a földjeikhez, illetve bizonyos lakóházak tulajdonosai nagy kerülővel juthatnak haza, hátrányos helyzetbe hoz sok embert. Márpedig arról volt szó, hogy ezeket a földutakat a nyomvonal mentén kiépítik – tette hozzá. Az ernyeiek sem kaptak kártérítést a kisajátított területekért, ez körülbelül 20 családot érint. Az emberek panaszkodnak, és mindenki várja a további fejleményeket. Nagyernye bejáratánál megépítették a körforgalmat, de a polgármester szerint „ebből a község nem nyert semmit, igaz, nem is vesztett, csupán annyi történt, hogy lassult a forgalom”. „Ez a beruházás nem rólnak szól, hanem Marosvásárhely teherment-

sítéséről. A Copisa képviselője korábban már beszélt a gondokról, arról, hogy nem jó a geológiai felmérés, és fel fogják bontani a szerződést” – tette hozzá.

Szakszfélmérés következik

A megyei önkormányzat vezetője, *Péter Ferenc* a hónap elején hivatalos levélben is kérte az országos ütiügyi hatóságtól, hogy állítsák helyre Jedden a felüljáró építése miatt megrongálódott és lezárt, mintegy 100 méteres útszakaszt.

„Mivel a jeddi terelőút nemcsak Marosvásárhely számára fontos, hanem a megyei közúti forgalom és közúti infrastruktúra javításához is hozzájárulna, rendszeresen érdeklődünk a projekt állapotáról. A terelőút kivitelezőjével való szerződésbontásról szóló híreket követően *Péter Ferenc* elnök telefonon vette fel a kapcsolatot az országos ütiügyi hatóság brassói regionális igazgatóságának vezetőjével, hogy érdeklődjön a beruházásról és arról, hogy a 135-ös megyei úton, ahol a terelőút felüljárója miatt elterelték a forgalmat, mikor állhat helyre a közlekedés. Az igazgató az elnököt arról tájékoztatta, hogy szakszfélmérést fognak végezni a terelőút által érintett útszakaszon, és csak azután tudnak választ adni arra, hogy mikor és ki fogja újraszafalozni a szóban forgó útszakaszt. Amint választ kapunk a

kérésünkre, tájékoztatni fogjuk erről a közvéleményt is” – közölte lapunkkal *Lukács Katalin*, a megyei tanács szóvivője.

Marosvásárhely polgármestere, *dr. Dorin Florea* a *Népújságnak* elmondta, sajnálja, hogy ide jutottak a dolgok, és azokat is, akik még hisznek abban, hogy Bukarestben jobban tudják, mire van szükség helyi szinten.

„Azok, akik nagy sietve szalagokat vágtak, fényképezkedtek, még mielőtt a munkálatok befejeződnek, el kellene gondolkodjanak a történeteken. Kezdetől fogva az volt a véleményem, hogy ez egy megalomán, nagyon sok pénzt felémlesztő projekt. A polgármesteri hivatal által szorgalmazott terv egy megközelítőleg 5 kilométeres út volt, amely nem zavarta volna a jeddieket, az erdő szélén vezetett volna Marosszentgyörgy (Tófalva) irányába. Az akkori költségek 9-10 millió eurót tettek volna ki, uniós alapokból is le lehetett volna hívni a pénzt. Sőt, akár megyei pénzalapokból is meg lehetett volna valósítani a beruházást. A maroszentgyörgyi lőtérnél egy bekötőutat lehetett volna építeni a sürgősségi kórház és a Segesvári út között. A Segesvári út meghosszabbítását is tervezte a polgármesteri hivatal, négysávos utat képzeltek el, nem pedig kétsávosat, ahogy a megyei tanács tervében szerepelt” – mondta a polgármester.

A *Népújság* megpróbálta elérni *Kun-Nichita Adrian* projektvezetőt, a Copisa Constructora Pirenaica Rt. képviselőjét, ő azonban többszöri próbálkozásunkra sem válaszolt. Az is érthetetlen, hogy egy elhibázott terv miatt – ha ez beigazolódnik – senkit sem vonnak felelősségre, ehelyett infomációink szerint új licit kiírása várható tervezésre, kivitelezésre. Ezek után nehezen becsülhető fel, hogy mikor lesz járható Marosvásárhely terelőútja.

Fotó: Antalfi Imola

RMDSZ-tankönyvpályázat

Tankönyvek megírásának és illusztrálásának támogatására írt ki pályázatot a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ), és azt tervezi, hogy ezt minden évben megismétli.

A szövetség elsőként azoknak az 1-5. osztályos tankönyveknek a megírását ösztönzi, amelyek a magyar nyelvű oktatásban sajátosan tanított tantárgyakhoz tartoznak: ilyen a román nyelv és irodalom, a magyar nyelv és irodalom, a magyarság történelme, a zene és a val-

A támogatás összege legfeljebb 7000 lej tankönyvenként.

A támogatást az teszi szükségessé, hogy a kormány átszervezte a tankönyvkiadást, és immár nem az egyes szerzőket felkaroló kiadók versenyeznek az állami finanszírozásért, hanem maguk a szerzők. Az RMDSZ pályázatának első fordulójára azoknak szól, akik már elkészítették a szükséges szövegeket, illusztrációkat, szemléltetőket, de az új rendszerben kiadó nélkül maradtak, és egyénileg kell pályáznuk a minisztériumnál a tankönyvek elfogadásáért. (MTI)

Nem lazíthatók a köztisztviselőkkel szembeni feddhetetlenségi követelmények

Alkotmányellenes az a törvény, amely eltörölné a korrupciós, hivatali vagy egyéb bűncselekmények miatt vád alá helyezett köztisztviselők tisztségéből való felfüggesztését – mondta ki keddi ítéletében az alkotmánybíróság.

A közzalkalmazottak jogállásáról szóló, 1999/188-as törvényt módosító jogszabály ellen Klaus Johannis államfő emelt alkotmányossági kifogást.

Az elnök keresetében többek között arra hivatkozott, hogy adminisztratív intézkedésről lévén szó, ez esetben nem merül fel, hogy sérül az ártatlanság vélelméhez való jog, ez ugyanis megilleti az érintettet a per folyamán. Johannis keresetében rámutatott még, hogy az előírás törlése a köztisztviselőkkel szembeni feddhetetlenségi követelmények lazítását jelentené, ugyanakkor csökkenne az állam-

polgároknak a közintézményekbe vetett bizalma.

A taláros testület helyt adott a kifogásoknak, és keddi döntésében kifejtette, kiváltságnak számítana, ha a valamilyen bűncselekmény elkövetésével vádolt köztisztviselő tisztségben maradna, ugyanakkor ez hátrányosan érintené az állami hatóság megítélését, szembenáll a jogállamiság elvével.

A parlament tavaly júniusban fogadta el a közzalkalmazottak jogállásáról szóló, 1999/188-as törvényt módosító jogszabályt, amelynek értelmében nem függeszteni fel tisztségéből azt a köztisztviselőt, aki ellen vádat emelnek korrupciós, hivatali vagy egyéb bűncselekmények miatt. Az elnök visszaküldte a jogszabályt megfontolásra az alsóházaknak, amely november 14-én ismét eredeti formájában fogadta el azt. (Agerpres)

Kincsek Vásárhelyen

A régi újságok bűvárlása közben meglepő dolgokra bukkan az ember. Már ha kedve támad a régi emberek régi dolgait firtatni. Nem is öskereső szándékkal, csak mert kíváncsi, mi is volt egykor abban a városban, ahol történetesen/történelmi idővel mérhetően él, s éltek elei, akik csak a rövid határidőket, időfutamokat, évet, évnegyedet, hó végét tartották számon/valamire.

Olvasom például egy 1879-es,

tehát közel százötven éves lapban, hogy a tekintetes vásárhelyi királyi törvényszék egyik ajtónállója, név szerint Gál János elhunyt. Nincs ebben semmi különös, az emberi sors már csak ilyen banális. Utolérik a végszó az ajtónállókati is. Ám az már nem olyan szokványos, hogy egy kapus ravatalánál a tekintetes Királyi Ítéltőábla elnöke, br. altorjai Apor Károly mond búcsúztatót. Aporról sok mindent fel lehet tételezni, például, hogy első között ragadott országrészünkben fényképező masinát, meg azt, hogy hatalmas vagyonnal rendelkezett, aranyérmeket hozó rízlíngborokat termelt (például a párizsi világkiállítás 1875-ből talán), volt egy egyedülálló hirdetőmenny- és aprónyomtatvány-gyűjteménye a forradalom és szabadságharc idejéből, melyet halála után Kolozsvárra szállítottak át, és az Erdélyi Múzeumban őrizték az örökhatárvó akaratára szerint, meg azt is, hogy nem volt jónak a tófalvi (Marosszentgyörgy) paraszttal, akikkel szemben földpereket nyert (na halod, éppen ő ne nyert volna?!), tehát sok mindent gondolhatott felőle az ember, de demokratának

éppenséggel nem lehetett nevezni. Voltak kedvenc emberei, mint például Tolnai Lajos tiszteletes úr, akivel együtt megalapították a Kemény Zsigmond nevére keresztelt hosszú életű irodalmi társaságot, de nem tudta megvédeni emberét; Tolnait kiűldözték a vásárhelyi áskálódó pitiánerek, sértett kiskirályok, akiket regényeiben nem a legmesszebbmenő tapintattal ábrázolt.

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

Néhaj Gál János gondolt egy nagyot, és 1848-ban felcsapott honvédnek. Érthetett egy keveset a technikához, az ördögös masinákhoz, ugyanis Háromszéken Gábor Áron kedvenc tűzmestere lett. Ezt mondta róla Apor Károly. Meg azt is, hogy mikor az oroszok a kökös csatában kilőtték alóla a lovat, Gál a sajátját adta kölcsön, vagy örökre, mikor azt is kilőtték, újabbat szerzett az ágyúöntők fejedelemének. Tudjuk, hogy hadsegedje, Nagy Sándor a kökös csatában (1849. július 2.) elesett honvéd őrnagyot előbb Uzonba vitette, majd a harcok elültével Eresztevényben, a református temetőben földelték el. Apor gyászbeszéde szerint – így írta le hitelesen Kerekes Sámuel polgári iskolai tanár és újságszerkesztő – Gábor Áront éppen Gál temette el, s kegyeletből, az utókor emlékeztetésére lehúzta Gábor Áron kesztyűjét, amit magánál őrzött évekig, míg aztán a Teleki Tékának aján-

dékozta halála előtt nem sokkal. Hol van ma, ki tudja?

Ezzel szemben áll, hogy egy városi legendával lettünk gazdagabbak.

Az 1905-ös Székely Lapok el-sárgult árkusain olvasható az is, hogy Biás István vármegyei levéltáros rábukkant a borbélyok és orvosok céhládájában egy érdekes szabadulólevélre. Az afféle okmány, amellyel a vándorlásra induló segédet ellátják, jelezve, hogy inaséveit kitöltötte, és most mesterséget finomítani, tanulni vándorútra kel – valcol korabeli szakszóval –, és ennek során elve-tődhettek Vásárhelyre is. Nem tudjuk, miért is maradt e fontos személyi okmány a chirurguscéh veretes ládájában, de tény, hogy az ifjú ember, mert ifjúnak és nőlen-nek kellett akkoriban még lennie, különben hogy vándorolhatott, hányóhadott nyugodt szívvel, Debrecenből kelt útra. A mesterlegény neve Csokonai Vitéz József. Igen, ő a költő apja volt. A levél 1771-ből származik. (Cs.V.J. 1786-ban hunyt el.) Biás rögtön felismerte a dokumentum irodalomtörténeti értékét, és miután Vásárhelynek nem volt igazi múzeuma – bár a Téka ekként szerepelt a köztudatban, s még itt volt a Teleki család híres levéltára, sőt az akkor regnáló Bernády polgármester tervei között is szerepelt egy (várostörténeti) múzeum alapítása, megépítése –, mindezek dacára az Erdélyi Múzeum-egyletnek aján-dékozta. Megvan-e, nincs-e, erről mit sem írnak a régi újságok.

Ezzel szemben áll, hogy a Csokonai fiú verset írt Vásárhelyhez, az Erdélyi Nyelvvelő Társasághoz.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Bodolai Gyöngyi

Levegő útján is terjedhet az influenza

A betegek pusztá kilégzésével is terjedhet az influenza egy új amerikai kutatás szerint, a vírusok továbbadásához köhögés vagy tüszögés sem szükséges.

Az általános vélekedés szerint az emberek úgy kaphatják el az influenzát, ha betegek tüszögésének vagy köhögésének vannak kitéve, vagy olyan tárgyakat érintenek meg, amelyek felszínére kerülhettek vírusok – írta a tanul-

mányt idéző medicalxpress.com.

Az amerikai tudományos akadémia lapjának (PNAS) aktuális számában ismertetett kutatás azonban bizonyítékot talált arra, hogy a betegek kilégzése is közvetítheti a vírust.

„Azt állapítottuk meg, hogy influenza páciensek köhögés és tüszögés nélkül is, pusztán a kilégzésükkel vírusokat juttatnak a levegőbe, fertőző aeroszolokat, vagyis levegőben áramló apró folyadékcspepeket hozva létre, különösen a kór első napjaiban” – állítja Donald Milton, a Marylandi Egyetem közegészségügyi karának professzora, a kutatás vezetője.

Hozzátette, hogy ha valakit legyűrt az influenza, annak haza kell mennie, nem szabad a munkahelyén maradnia, ahol megfertőzhet másokat is.

Milton és kutatócsoportja 142 influenzás páciens kilégzésében lévő vírusokat elemezte. A mintákat természetes légzés, beszéd, spontán köhögés és tüszögés közben vették, majd fel-

mérték a bennük előforduló influenzás aeroszolok fertőzőképességét.

Az elemzés eredménye alapján az influenzás betegek jelentős része rendszeresen ürít fertőzőképes vírusokat olyan apró aeroszolokba, amelyek a levegővel való terjedés kockázatát hordozzák.

A köhögés nélküli 23 aeroszolimintából 11 – vagyis 48 százalék – tartalmazta a vírus RNS-ét, a 11 közül 8-ban találtak fertőző vírust, ami arra utal, hogy nem kell ahhoz köhögni, hogy fertőző aeroszolok szülessenek.

A tüszögéssel keletkezett – kisebb és nagyobb – aeroszolokban nem volt nagyobb számú a vírus RNS-einek száma, ami azt jelenti, hogy a tüszögés nem fokozza jelentősen az influenza levegőbeli terjedését.

„Az eredmények arra utalnak, hogy a felületek tisztán tartása, a rendszeres kézmosás és a köhögő emberek kerülése nem jelent teljes védelmet az influenza ellen, a terjedés megakadályozására sokkal hatásosabb, ha a beteg otthon marad, távol a nyilvános helyektől” – mutatott rá Sheryl Ehrman, a San José-i Állami Egyetem kutatója. (MTI)

97 beteg megölésével vádolták meg egy német ápolót

A német sajtóban Niels H. néven azonosított férfi az oldenburgi ügyészség szerint összesen 106 beteget gyilkolhatott meg, de három ember haláláért már elítélték, három esetben pedig nem sikerült a vádemeléshez elég bizonyítékot gyűjteni.

A német kriminalisztika egyik legnagyobb szabású sorozatgyilkossági ügyét több mint három

éven keresztül vizsgálta egy nyomozócsoport. Megállapították, hogy a vádlott bizonyíthatóan megölt 62 beteget az Alsó-Szászország tartományi Oldenburg kórházában, további 35 beteget pedig az ugyancsak alsó-szászországi Delmenhorst kórházában – jelentette a Norddeutscher Rundfunk (NDR) regionális közszolgálati médiatársaság.

A 41 éves férfi a kórházak in-

tenzív osztályán dolgozott, áldozatainál különböző gyógyszerek túladagolásával szívhalált idézett elő, hogy bizonyítsa az újraélesztés területén szerzett tudását. A vizsgálatok szerint ezekben a vészhelyzetekben feltűnően viselkedett, igyekezett a középpontba kerülni, elismerésre vágyott. Az újraélesztés számos esetben nem sikerült, vagyis az ápoló megölte a beteget. (MTI)

A MOGYE-re került a Kiválósági Miniszteri Díj

Jelentős nemzetközi kitüntést vett át november 28-án Bukarestben dr. Dónáth-Nagy Gabriella, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem docense, a Gyógyszerészeti Kar fizikai kémia tanszékének előadójának. A Közép-európai felsőoktatási csereprogramnak (CEEPUS) A bioanalitika tanítása és tanulása elnevezésű hálózata a 2015/2016-os egyetemi év alatt elért eredményei alapján elnyerte a Kiválósági Miniszteri Díjat.

Az üvegből készült súlyos művészeti alkotást a programot irányító bécsi Központi CEEPUS Iroda főtítkárának, Elisabeth Sorantin aszszonyának a jelenlétében adta át a közoktatási minisztérium államtitkára a legtöbb pontot szerzett hálózat (CIII-RO-0010-10-1516) koordinátorának. A díjátadás a CEEPUS-tagországok küldötteivel tartott tanácskozás keretében történt. A megmérettetésre jelentkező, a tudományok szinte minden területét átfogó több mint 80 hálózat beszámolóját a részt vevő partneregyetemek országaiból egy-egy szakértő bírálta el, majd a pontok összesítése nyomán a központi iroda jelölte ki a nyertest.

Dr. Dónáth-Nagy Gabriella már

Fotó: Nagy Tibor

beszélgetésünk kezdetén leszögezi, hogy a díj a hálózatban részt vevő valamennyi partnernek jár, akik komoly munkát végeztek, hogy a bioanalitika tanítása és kutatása során szerzett ismereteket megosszák a hálózatban részt vevő partneregyetemek között. A nyertes hálózatban tíz közép- és kelet-európai ország húsz felsőoktatási intézményéből vesznek részt egyetemi oktatók és hallgatók. Minden évben újra lehet pályázni, és a kutatás mellett a diák- és tanácsérter, a nyári egyetemet is magába foglaló program lebonyolítására bizonyos számú ösztöndíjat

nyújtanak a részt vevő országok minisztériumai. A hálózatok tevékenységéről minden tanév végén beszámolót (network report) kell összeállítani és benyújtani a központi irodába, ahonnan a bírálókhoz kerül.

A bioanalitika-hálózatnak a 2015–16-os tanévben lezajlott tevékenységéről készített beszámolóban a partneregyetemek koordinátorai feltüntették az egyetemek közötti kapcsolatokat, a tanár- és diákcseréket, a benyújtott tudományos pályázatokat, a közös kutatómunkából született és megvédett diploma- és doktori dolgozatokat, elismert szaklapokban közölt tudományos cikkeket, a nyári iskola megszervezésében vállalt munkát és résztvett. Ezt összesítette és küldte be a hálózat koordinátorként dr. Dónáth-Nagy Gabriella, amit a legtöbb pontszámmal értékelték. 2015-ban Marosvásárhely volt a helyszíne a nyári találkozásnak, 2018-ban a komáromi Selye János Egyetem látja vendégül a hálózat képviselőit – tette hozzá.

– Nagyon örültem a díjnak, amit harmadik alkalommal érdemelt ki hálózatunk, és ebből egyet az én ügyvezetésem idején. Hálózatunkat 1998-ban dr. Kilar Ferenc, a Pécsi Tudományegyetem professzora indította el, aki a 2011-es nyári egye-

Huszonnégy éves korra kellene kitolni a felnőttkor kezdetét?

Huszonnégy éves korra kellene kitolni a felnőttkor kezdetét, mivel a fiatalok ma már tovább tanulnak, későbbre halasztják a házasságot és a gyermekvállalást, ráadásul a fejlődési folyamatok sem érnek véget a 19. életév betöltésével – fejtették ki véleményüket angol szakemberek.

A kamaszkor kezdetén a hipotalamusz nevű agyterület fokozott működésének hatására megnő a növekedést serkentő hormonok mennyisége, és működésbe lépnek a nemi mirigyek is. Ez régen nagyjából 14 éves kor környékén következett be, ám az egészségügy fejlődése és a táplálkozás megváltozása nyomán a fejlett világ nagy részén ma már nagyjából 10 éves kor környékén kerül rá sor – olvasható a BBC News honlapján.

Ennek következményeként a Nagy-Britanniához hasonló iparosított országokban a lányok első menstruációja átlagosan négy évvel korábban jön meg, mint 150 évvel ezelőtt. Ez azt jelenti, hogy a nők felénél 12-13 éves korban jelentkeznek először a havi vérzés.

A szakemberek szerint biológiai érvek is szólnak a serdülőkor definíciójának – intervallumának – módosítása mellett. Az emberi agy „érése” például 20 éves kor után is folytatódik: gyorsabban és jóval hatékonyabban dolgozik. Sokaknak

pedig még a bölcsességfoga sem nő ki 25 éves kora előtt.

A fiatalok ezenkívül később házasodnak és később vállalnak gyereket. A brit Nemzeti Statisztikai Hivatal Angliára és Walesre vonatkozó adatai szerint az először házasodó férfiak átlagéletkora 32,5 év, a nők 30,6 év volt 2013-ban, ami nyolc év növekedést jelent 1973-hoz képest. „Noha a felnőtté válás járó jogok nagy része 18 éves kortól illetik meg az embert, a felnőtt szerepek és a felnőtté válás járó kötelezettségek beépülése általában később alakul ki” – mondta Susan Sawyer, a melbourne-i Királyi Gyermekkorház serdülőkorú egészségügyi foglalkozó központjának igazgatója, a tanulmány vezető szerzője. A szakember szerint a partnerválasztás, a szülővé válás és a gazdasági függetlenség eltolódása azt jelenti, hogy a kamaszkorra jellemző „fél függőségi állapot” időtartama meghosszabbodott. Ehhez a társadalmi változáshoz pedig a különböző irányelvek szintjén is alkalmazkodni kell, például a fiatalokat támogató szolgáltatások felső korhatárának kitolásával.

Sawyer szerint a különböző életstádiumokra vonatkozó meghatározások ugyan szabadon értelmezhetőek, mégis, a serdülőkor jelenlegi definíciója túlságosan szigorú. Mint fogalmazott: „manapság a 10-24 éves kor közötti időszak jobban lefedti a serdülőkort”. (MTI)

Mégsem nagykorúak? Szalagavató a Bolyai középiskolában és a Református Kollégiumban

tem keretében tartott koordinációs ülésen javasolta, hogy valamelyik romániai egyetem vegye át a stafétatöböt. Mivel korábban is részt vettem a hálózat tevékenységében, és a romániai partnerek közül egyetemünk az egyik legrégebbi, egyöntetűen rámszavaztak, így lettem a 2012/13-as tanévtől a hálózat koordinátora.

Érdeklődésünkre dr. Dónáth-Nagy Gabriella hozzátette, hogy a kutatómunka a kapilláris elektroforézistól indult, jelenleg a biológiai világ fontos anyagok vizsgálatával foglalkozik a biotikumoktól a prebiotikumokig, a gyógyszerstabilitástól a kioldódási és szerkezetvizsgálatig, az optikai izomér elválasztástól a toxikológiai és far-

makológiai vizsgálatokig. Újabban a nanoszálak mint gyógyszerhordozónak a kifejlesztését kutatják, és a hálózatnak vannak tagjai, akik drogelemzéssel, mások élelmiszerek vizsgálatával foglalkoznak, egy macedón kolléga a macedóniai szőlőket és az azokból készült vörösborkot vizsgálja.

– Az idén újra benyújtottam a bioanalitikai hálózat meghosszabbítására vonatkozó pályázatot, amire április körül jön válasz, akkor derül ki, hogy kapunk-e finanszírozást a jövőben vagy sem. Ha nem járunk sikerrel, a következő évben újra kell pályázni, ami egy kicsivel nehezebb lesz – osztotta meg a távlatokkal kapcsolatos gondolatait. (bodolai)

Azt a pillanatot soha nem lehet megunni

Esti beszélgetés dr. Kovács Judit aneszteziológus főorvossal

Sokat tud az élet és a halál dolgairól. Biztonságot jelent a felügyelete alatt átesni egy súlyos szívműtéten. Jó vele elbeszélgetni mélységekről és magasságokról, orvoslásról, egzotikus kirándulásokról vagy akár a mindennapokról. Dr. Kovács Judit a MOGYE Anesztézia, Intenzív Terápia és Sürgősségi Orvoslás Tanszékének adjunktusa, a Marosvásárhelyi Szív-érbetegségek és Transzplantációs Intézet altató- és intenzív terápiás főorvosa.

Bodolai Gyöngyi

Legkedvesebb orvos ismerőseim jegyzékén az elsők között szerepel. Mindig szívesen hallgatom előadásait a szervátültetésről, a fájdalomcsillapításról, a tanatológiáról (a halálról, a halálra való felkészülésről), a súlyos, gyógyíthatatlan betegek embersége (palliatív) ellátásáról. Amikor beszél, látni vélem, ahogy az arcára kikönyököl a lélek.

Az ő esetében szinte fölösleges a megszkott kérdés, hogy miért választotta az orvostudományt ezt a kissé árnyékban levő ágát, amelynek fontosságára csak akkor döbbenünk rá, amikor a hozzánk közelállók kerülnek kritikus helyzetbe.

Hároméves koromban kijelentettem, hogy doktor „bácsi” akarok lenni, és ez a vágy változatlanul élt bennem. Volt időszak, amikor a rák ellenszerét akartam felfedezni. Az egyetemen haboztam a különböző szakterületek között, majd elég határozottan a belgyógyászat mellett döntöttem. A dicsőszentmártoni városi kórházban töltöttem a három nagyon hasznos gyakorló évet, majd általános orvosként egy bukovinai községbe helyeztek, ahol egy nagyobb rendelőnek voltam az orvosa. Mivel tudták, hogy ott lakom, éjjel-nappal hozzám fordultak a sürgősségi esetekkel. Megszoktam és megszerettem a kicsit keményebb munkát, amelynek során tenni is kellett a betegért. Ez a két év meghatározó volt az életemben, ott nőttem fel, ott értem meg. 1990-ben versenyzőként szerveztek. Vásárhelyen két altatóorvosi, egy kardiológiai és egy bőrtőnörvosi (belgyógyász) állást hirdettek meg. Bár a környező nagyvárosokban kinéztem néhány helyet, amikor a bukaresti vizsga után a választásra került a sor, szinte akaratlanul csúszott ki a számon, hogy intenzív terápia, Marosvásárhely, holott szüleim már nem éltek, és megfogadtam, hogy nem fogok a szülővárosomba visszatérni.

– Nem bántad meg?

– Soha, annyira szeretem most is! A sürgősségi ellátás kicsit másabb, mint a belgyógyászat, nemcsak gondolkodni kell, hanem valamilyen beavatkozást is el kell végezni. A „régis kórház” általános sebészetén kezdtem, harmadéves alorvosként elmentem egy hónapra a szívsebészeti klinikára, hogy ezen a téren is tapasztalatot szerezzek. Megkedveltek, hívtak, és – a Kolozsváron tett szakvizsga után – mentem.

– Gondolom, hogy a közismert dr. Kerek István főorvos volt a tanítómestere, aki 1972-től a szív- és érsebészeti klinikán az aneszteziológiai osztályt megszervezte és vezette.

– Rengeteget tanultam tőle, nemcsak altató- és intenzív terápiát, hanem emberséget, és azt, hogy mással is kell foglalkozni, nem csak az orvostudománnyal, hogy ne maradjunk szakbarbárok.

– A szívsebészetben nehezebb az intenzív terápiás orvosnak, mint máshol?

– Nem könnyű, viszont egy kis terület. Az általános intenzív terápiai osztályon többféle betegségben szenvedőt kell ellátni, a szívsebészetben kis területen nagyon mélyen kell tudni a tennivalókat.

– Kívülállóként rendkívül nehéz feladatnak érzem, amikor például egy nyílt szív-műtétnél a vérkeringést ki kell vezetni egy műszívre, műtüdőre. Hogyan történnik?

– Nehéz, de nagyon szép ez is! A két fővénából vagy a pitvarból visszafolyó vért átvezetik a készülékek, ami feltölti oxigénnel, és az oxigéndús vért egy pumpával visszapumpálja az aortába. Műtét után is fenn lehet tartani ilyen módon a keringést, jelenleg is van egy betegünk, akit így tartunk életben. A

műtét alatt általunk használt extrakorporális szív-tüdő készülékek hat órán át képesek fenntartani mesterségesen a keringést, ezalatt jó vérnyomást lehet fenntartani, hűteni vagy melegíteni lehet a beteget, a szükségnek megfelelően.

Amikor befejezéshez közeledik egy műtét, minden alkalommal különlegesen jó érzés tölt el, amikor látom, hogy újra dobogni kezd a szív. 24 éve vagyok a szívsebészetben, de ezt a pillanatot soha nem lehet megunni. Pedig gyakran egyformán történnek a dolgok, de azért van benne kihívás is, és unalmasnak korántsem nevezhető.

– Az altatás mellett tanítasz is, hogyan lettél egyetemi oktató?

– A MOGYE-n 12 éve adjunktusként dolgozom, intenzív terápiát, sürgősségi orvosként, elsősegélynyújtást, jelenleg pedig a gyógyíthatatlan betegek palliatív gondozását tanítom asszisztens-, fogorvos-, gyógyszerész- és általános orvostanhallgatóknak. Az állást a volt főnökömtől örököltem. Nem akartam tanár lenni, mert korábban nagyon gátlásos voltam, de elvállaltam, hogy az anyanyelvű oktatás ne szűnjön meg. Az első évek rémálomnak tüntek, majd adott pillanatban rájöttem, hogy talán jobban kedvelem, mint az orvosi mesterséget. Pontosabban: nem tudok dönteni, mert amikor a betegekkel vagyok, azt szeretem jobban, ha tanítok, a hallgatókkal való együttlétem.

– Melyik a leggyakoribb szív-műtét, a billentyűcserék?

– Régebben az volt, de ma már koszorúér-műtétből van több. Annak ellenére, hogy tíz évvel ezelőtt beindult a sztentek behelyezése, és a sebészek pánikba estek, hogy elveszítik a munkájukat, a páciensek száma nem csökkent. Ha a koszorúéren nagyon sok helyen van szűkület, ha teljes érelzáródás történt, akkor műteni kell.

– Megritkultak a szívátültetések. Nincsen donor?

– Nagyon kevés. Az úgy volna igazán jó, ha az ember húszévesen eldöntené, hogy ha történik vele valami, adja-e a szerveit vagy nem, és ez megjelenik az egészségügyi kártyán. Mert akkor, amikor bekövetkezik egy hirtelen baleset, és mesterségesen tartják fenn az életműködéseket, a hozzátartozóknak a rossz hír okozta sokkos állapotban nehéz elhinniük, hogy valóban agyhalott az érintett személy, ami megnehezíti a döntést, és nemet mondanak.

– Hogyan történik az agyhalál megállapítása?

– A mai tudásunk szerint abból az állapotból nincsen visszaút. Leggyakoribb oka a szív megállása. Szervezetünkben az agykéreg, a szürkeállomány sejteit bírják a legkevésbé az oxigénhiányt. Átlagosan három percig, és ha ez idő alatt nem kezdődik meg vagy nagyon elhúzódik az újraélesztés, amivel az egynegyedét lehet fenntartani a keringésnek, akkor sérülnek az agysejtek. Ha kevesebb sérül, az érintett felébred, és maradványtünetekkel életben maradhat, de ha több, akkor menthetetlen. A szív akár húsz perc múlva is újraindítható, de az agysejtek három perc után tömegesen pusztulnak. Ennek lehet más oka is, kiterjedt agyvérzés, agykoponyatrauma. Romániában nagyon szigorúak a törvények. A legtöbb országban elég, ha az agytörzs halálát kimondják, mert ott vannak az életfontosságú központok: szív, keringés,

légzés..., nálunk viszont kötelező az agykéreg halálát is kimondani. Az agyhalál első jele a mély kóma, a beteg nincs tudatánál, nem reagál semmire. Ezt követően klinikai módszerekkel kimutatjuk, hogy nincsenek meg az agytörzshöz köthető reflexek: a szemreflexek, szemmozgás, köhögési reflex, és nincsen spontán légzése. Következik az EEG, amivel biztosan kimutatható, hogy nincs agykérgi működés. A sejtek feltelnek, mert megáll az a pumpa, ami a nátriumot és a vizet kiszorítja. Mivel mindez egy zárt helyen (a koponyán belül) történik, a 48 órán belül tetéző agyödéma olyan erőteljes lehet, hogy az agyban minden eret összeszorít, megáll a keringés, ami az agyhalált jelenti. Ezt kell kimutatni, és ha bármilyen gyanú felmerül, lehet pótvizsgálatot kérni, ami azt jelenti, hogy kontrasztanyagot fecskendezünk be az agyi erekbe, amivel megállapítható a keringés hiánya. Ettől kezdve csak gyógyszerrel, mesterségesen tudjuk a szív-működést és légzést fenntartani addig, amíg kiderül, hogy mi lesz a döntés. Az agyhalál kimutatását célzó kivizsgálásokat kétszer kell elvégezni, felnőttkorban hat, gyermekekben 12, 24 óránként.

Ha külföldön az illető még életében úgy döntött, hogy nem adja a szerveit, és biztos az agyhalál diagnózisa, 24 órán belül leállítják a lélegeztetést, és két-három percen belül beáll a halál. Ezt nálunk is előírja a nemrég megjelent törvény, de senki nem meri megtenni. Mi addig tartjuk fenn a légzést, amíg egyéb szövődmény miatt bekövetkezik a halál.

– Ha eldönti a család, hogy adják a szerveket, akkor mi történik?

– Azonnal értesíteni kell az Országos Szervbankot, hogy van egy donor adott vércsoporttal, és melyek azok a szervei, amelyeket fel lehet használni. A szervátültetésre várók listája alapján döntenek el, hogy ki kapja a szerveket. Figyelembe veszik a sürgősséget, a távolságot, a vércsoportot, a szerv méreteit. A transzplantációs koordinátor értesíti Bukarestet, ahova a májat viszik, Kolozsvárt, ahova a vesét, és Vásárhelyen marad a szív. Esetenként a hasnyálmirigyet, a vékonybelet, a bőrt, és szaruhártyát is felhasználják, de a hozzátartozók ritkán járulnak hozzá, hogy mindent, különösen a külső szöveteket is el-távolítsák. A csapatok egyszerre kell érkezzenek, hogy egyszerre történjen a szervkivétel, amit az adott szervnek megfelelő konzerváló oldatba tesznek, és hűtőtáskában szállítanak. A szív 3-4 órát bírja, a máj 6 órát, a vese akár 12-24 órát is, miközben tápanyagos oldatot keringetnek bennük.

– Intenzív terápiás orvosként gyakran találkozik a halállal, hogyan éled meg?

– A szívsebészetben előfordult, hogy hetekig mesterségesen életben tartottunk valakit. Így történt egy öt éves kislány esetében is, akinél szövődmények léptek fel, és kialakult az agyhalál. Az anyukája nem egyezett bele, hogy leállítsuk az életfunkciókat, és három hónapig éltettük mesterségesen. Ennek hatására kezdtem el tanulmányozni, hogy mi is történik ilyenkor, meddig kellene nekünk el-mennünk, és mikor kellene megállnunk az élet mesterséges fenntartásával. Azóta sokat olvasok ebben a témában, meghallgatom mások véleményét, mégsem mondhatom, hogy biztosan tudom, mi volna a helyes. Van azonban egy olyan pillanat, amikor lehet, hogy nem kellene tovább erőltetni, például egy utolsó stádiumban levő súlyos betegnél. A kórházban mindent megteszünk, de nem biztos, hogy az a szenvedő alany javát szolgálja. Feltehetően csak a szenvedéseit hosszabbítjuk meg egy teljesen idegen környezetben ahelyett, hogy az otthonában valaki fogná a kezét.

Egyik diáklányommal végeztünk egy felmérést arról, ki hogyan szeretne meghalni. A megkérdezettek több mint 90 százaléka azt válaszolta, hogy otthon, a családjá körében, az emberek nyolcvan százaléka mégis a kórházban hal meg. A szüleim, a férjem itthon haltak meg, mert az volt a kívánságuk, hogy ne vigyem kórházba őket. Viszont elítélni sem tudok senkit amiatt, hogy kórházba viszi

súlyos betegségben szenvedő szeretettét, mert előfordulhat, hogy a súlyos állapotból is felépül.

– 2009-ben egy sorozatot írtál Harmónia rovatunkban a kegyes halálról, az eutanáziáról, és arra a következtetésre jutottál, hogy az ország többi nagyvárosához hasonlóan Marosvásárhelyen is kellene hospice kórházakat létrehozni, ahol a fájdalomcsillapításra és a közérzet javítására összpontosítanak a menthetetlen betegeknek. Miért nem tartja senki fontosnak ebben a városban, hogy a halálra is emberhez méltó körülményeket teremtsünk?

– Az onkológiai klinika mellett működik egy nagyon kicsi osztály, a Nova Vita kórházban is elindult egy, de később megváltozott a rendeltetése. Most az adventista egyház épít hospice házat, de ezeken kívül egy olyanra lenne szükség, ahova bárki eljuthat, és nem nagy pénzért, mert haláluk előtt a legtöbben már elköltötték a spórolt pénzüket, sokan a gyógyulásuk érdekében. Bár azt mondják, hogy nem lenne orvos, aki vállalja, ezt nem hiszem, mert sokan tettek vizsgát palliatív gondozásból, amire én is készülök. Elismeréssel kell említenem dr. Finna Judit családorvost, aki a Medicare alapítványon keresztül nagyon sokat tett az otthongondozásért.

– Említetted, hogy különleges online kurzusokat is elvégeztél.

– A kommunikációs tanfolyamon azt tanították meg, hogy a betegekkel, hozzátartozókkal hogyan kell a rossz hírt közölni. Néhány előadást erről én is tartottam, azóta a kollégáim engem bíznak meg ezzel a feladattal.

Az igazat kell mondani apró lépésekben, tisztán, és minden kérdésre tudni kell a választ. Először pontosan átnézem az adatokat, mert általában sok kérdés merül fel. Tisztázni kell, hogy a beteg akarja-e tudni. Ha nem, azt tiszteletben kell tartani, és csak a hozzátartozókkal kell közölni a tényeket. Ma már egyre több ember akarja tudni, hogy mi lesz vele. Sohasem szabad megmondani, hogy hány százaléknál esélye van a betegnek, és azt sem, hogy mennyi ideje van még hátra, mert nem tudhatjuk, hiszen mindenki másképpen reagál a kezelésre.

Az életem egy sorsfordulója vezetett rá arra is, hogy a hideg tudományon kívül az embernek lelke van, amivel foglalkozni kell, ahogy a beteg hozzátartozóinak a lelkével is egy kicsit, ez a hospice, a palliatív gondozás lényege, ami egyre közelebb áll hozzám, de az intenzív terápiát sem hagyom. Próbálom rábeszélni feletteseimet, hogy alakítsunk ki egy hospice – intenzív terápia osztályt a nagyon súlyos betegeknek, akiknek a felügyeletét szívesen vállalnám. De tudom a választ: nagyon sokba kerülne, és nincsen rá pénz. Csak azt sajnálom, hogy a fertőző melletti intenzív terápiás kórtermekben nem alakítottunk ki valami ehhez hasonlót.

– Látni a nyomait, hogy intenzív dolgozol. Az elsősegélynyújtásról írt könyvedet (Erdélyi Múzeum Egyesület, 2014) ismerem, a sürgősségi orvoslásról szóló (Erdélyi Múzeum Egyesület, 2010) könyv bemutatóján is részt vettem. Most milyen témával foglalkozol?

– Az intenzív terápiáról szóló könyvemet szeretném befejezni. Ezenkívül készül egy dolgozat, ugyanis a szívsebészetben az invazív kardiológia osztály elindított egy új módszert, amely olyanszerű, mint a sztent beültetése, és a mellkasi vagy hasi aneurizmát (érbolto-sulást) lehet ezzel a technikával megoldani. Egy fél éve kezdődött el az aortabillentyűk cseréje egy vastagabb katéteren keresztül. Egy palesztin származású orvos, dr. Ayman Elkahlou, az invazív kardiológiai osztály vezetője végzi, aki Bukarestben diplomázott. Kollégájával akkor jöttem Marosvásárhelyre, amikor a szívtüntetést kardiológusai tömegesen átmentek Brassóba. A beavatkozáshoz szükséges altatót tanulmányozom és dolgozom fel.

– Hogy határoznád meg, hogy mi az élet?

– Egy nagy tapasztalat.

– És a halált?

– Egy másik tapasztalat. Úgy gondolom, hogy a halál után megyünk valahova, és azt remélem, hogy nincs mindennek vége. Az a rengeteg tudás, amit összegyűjtöttünk, nem veszhet kárba. Aki halni tanul, az élni tanul, mondta Polcz Alaine, ezért fontos, hogy az álmainkat valóra váltsuk.

– Kívánom, hogy sikerüljön.

Manikűrdivat hideg napokra

A divatos öltözék és kiegészítők mellé ápolat kéz, divatos manikűr is szükséges. Ez nemcsak önbizalmunkat növeli, hanem mások rólunk alkotott véleményét is pozitív irányba befolyásolhatja.

Casoni Szálasi Iboya

A 2017-ből 2018-ba áthajló téli szezonban az erős árnyalatú körömlakkok és a különleges dekorációk divatosak.

Az idei díjatújdonság a LOGO (CÉGEMBLÉMA) MANIKÜR. Már nem kell kínlódnunk a megrajzolással, mivel szaküzletekben találunk ilyen matricákat is, melyeket egy percig szobahőmérsékletű vízben áztatva könnyen a körömrre vihetünk, azután bevonhatjuk szintelen lakkal.

A CSIPKEMANIKÜR, mely mindig különleges és nőies, többféleképpen érhető el. Létezik speciális manikűrűcsipke, melyet speciális, erre a célra készített ragasztóval erősítenek a körömrre. Miután megszáradt, szintelen lakkal kell bevonnani. A csipkeimitáció sablont úgy használják, hogy ráhelyezik a körömrre, és egy puha ecsettel kitöltik a réseket. Az így kialakult mintát szárítás után szintelen lakkal kell bevonnani. A legnehezebb, ugyanakkor a legeredetibb, ha kézzel és egy vékony tű segítségével próbáljuk a csipkemintát az előzőleg alapszínezett körömrre rajzolni.

Az idén divatos SZÍNEK a következők:

A KÁVÉSZÍNŰ körömlakk, mely lehet fényes vagy matt, főleg arany, fehérrel, krémszínűvel és bézs-szel kombinálva mutat a legjobban.

A LILA minden árnyalata, a nagyon világostól az orgonailán át a padlizsán színéig magára vagy főleg

fehérrel kombinálva és ékközdíszítéssel a legdivatosabb.

Az igazgyöngy sejtelmes ragyogását visszaadó SZÍDEP körömlakkok különleges bájt kölcsönöznek körömrünknek, és nem igényelnek külön díszítést.

A fényes, CIPZÁRAS manikűr a legújabb manikűrörület. Kontrasztos alapon mutat a legjobban, a diszkrétebb, monokromatikus változatok a túlzott feltűnést nem kedvelő hölgyek számára ideálisak. Ezt is matricák, leghűzős képek segítségével érhetjük el, de kézzel rajzolt változatokat is találunk. Főleg mélykék, sötétkék és fekete alapon mutatnak a legjobban.

A MÁRVÁNY ÉS TÜRKIZ ezeztét visszaadó manikűr a természet ihlette. A fekete, fehér, szürke, türkiz és kék a legmegfelelőbb színek ebben az esetben. Ha kevés arany színű lakkot is felviszünk rá csíkokban vagy apró foltokban, ez különleges bájt kölcsönöz körömrünknek.

A FEKETE ÉS A NATÚR egy másik idej sláger. A kettő kombinációja nagyon elegáns.

AZ ŰVEGSZILÁNK technika is nagyon népszerű, mely egyetlen, holografikus fóliadarabok egymás mellé helyezésevel érhető el. Ha az alaplakk színe közelebb áll a szilánkok színéhez, monokromatikus, diszkrétebb, ha pedig kontrasztos színű, akkor feltűnőbb az eredmény.

Egy másik dívatújdonság a VÍZ-CSEPP manikűr, melyet úgy érünk el, ha a matt vagy fényes alaplakkra egy speciális, háromdimenziós hatású gél körömlakk segítségével átlátszó víz-cseppformákat alkotunk.

Ha a számtalan manikűrűtrend között nem találunk kedvünkre valót, szabadjára engedve a fantáziánkat, MŰVÉSZI manikűrűket is alkothatunk.

Ásványi eredetű gyógyhatású anyagok

A kén

A segesvári gyógyszerári múzeumban 27 olyan patikaedény van kiállítva, amelyek poranyagok megőrzésére szolgáltak. Ezek egyikén FLORES SULPHURIS elnevezés olvasható, magyarul KÉNVIŘÁG.

Veress László

A kén hallatán sokaknak egy mérgező anyag jut eszébe, de valójában az emberi szervezetben fontos, mondhatni életfontosságú ásványi anyag, rendkívül széles körben használták a legrégebbi korok óta.

Az ókori Kínában és Indiában már több mint négyezer éve gyógyszerként ismerték. Egyiptomban festékek és kozmetikai szerek készítésére, szövetek fehérítésére alkalmazták. Az ókori görögök az úgynevezett „görög-tűz” alkotórészeként használták, a kőolaj, salétrom, színezőanyagok mellett, amivel tengeri ütközetekben gyújtották meg az ellenséges hajókat. Ezt a keveréket vízzel eloltani szinte lehetetlen volt. Az ókori rómaiak posztó tisztítására használták, úgy, hogy a tisztítandó anyagot faketre terítették, alatta ként égettek – a keletkező kén-dioxid eltüntette a foltokat a fölötté levő posztóról. A középkori alkimisták tudták, hogy a cinóber (cinnabaris) ként és higanyt tartalmaz. Azt, hogy jelen volt az erdélyi gyógyászatban is két-három száz évvel korábban, a múzeumban kiállított tárgyak igazolják.

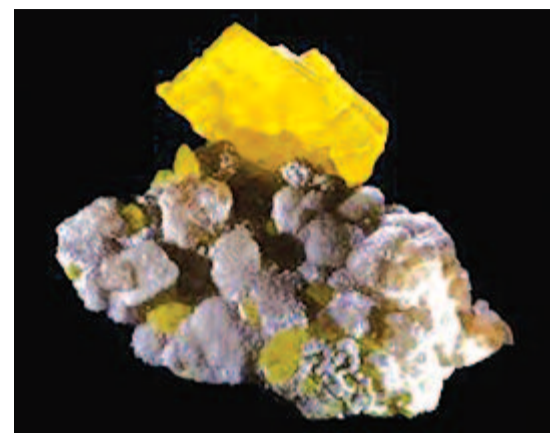
A kén latin neve, a sulfur is időszámításunk előtt keletkezett, vegyjele „S”. Magyarul nevezték még büdöskőnek és kényenynek is.

A természetben vulkanikus területeken a föld mélyéből előtörő kénhidrogén egy része alakul át elemi állapotúvá, megtalálható gyógyvizekben, mofettákban, vulkáni gőzökben. A földgázban is van kén, szerves kénvegyületek és kén-hidrogén formájában, ezek égeskor szabadulnak fel a szennyező és korrodáló anyagok. Erdélyben a Nyugati-érchegeységben, a máramarosi hegyekben és a Keleti-Kárpátokban fordul elő, például a Kovászna megyei Büdös-hegységben, ahol egykor Torja község kiváltsága volt a kéntermelés. Itt van Európa egyik legnagyobb működő kénmofettája, a torjai Büdös-barlang, amely valójában egy régi kénbánya felhagyott tárnája. Kéntelepek vannak Szicíliában, Japánban, Indonéziában, Dél-Amerikában, Lengyelországban. Számos módosulata van: rombos kén, amely ásványként szép nagy kristályokban fordul elő, romboéderes kén, amely amorf (szabálytalan alakú) kén, barna kén.

Vegyületei formájában is előfordul a természetben mint fém-szulfidok és -szulfátok. Gyakori szulfátjai: kalcium-szulfát (gipsz), magnézium-szulfát (keserűs), réz-szulfát (rézgálic), nátrium-szulfát.

A természetben előforduló ásványaiból állítják elő a tiszta ként, az ásványokat hevítéssel gőzzé alakítják, kamrákba vezetik, ahol finom, sárga kristályok (kénvirág) formájában lerakódik.

Az elemi kén fertőtlenítő, baktérium- és gomba-

ölő hatású. Elődeink a gyógyászatban kenőcsök formájában bőrbetegségek gyógyítására használták. Pápai Páriz Ferenc 1690-ben megjelent könyvében A rühről című fejezetben azt írja, hogy a beteget „fereďő után kenjék meleg helyen laurus olajjal, melyben aprón tört büdöskő és zászpagyók légyen elegyítve”. Bőrgyógyászati kenőcsökben, fertőtlenítő hatású sebhintőporokban alkalmazzák napjainkban is.

Évszázados felismerés, hogy a kén tartalmú fürdőknek kedvező, gyógyító hatásuk van az ízületi gyulladásos (arthritiszes) és reumás panaszokban. Közismert, hogy a már említett torjai Büdös-barlang bejárata két oldalán padokat helyeztek el a gázfürdőzők számára. A „barlangkúrák” reumás és allergiás betegségek, ekcémák leküzdésében segíthetnek.

A kén létfontosságú elem az emberi szervezetben. Minden fehérjében, a nélkülözhetetlen aminosavak felépítésében vesz részt, az egész testben megtalálható. Ma már „szerves” kén tablettákat is gyártanak a szervezet kénhiányának a leküzdésére. A kénhiány tünetei: lassú sebgyógyulás, hegesedés, töredező haj, körömök, gyomor-bél panaszok, allergiák, ízületi panaszok, pattanások, memóriazavar. Kis mennyiségben, könnyen felszívódó formában a kén a szervezetben elpusztítja a kórokozókat, méregtelenítő, csökkenti az allergiás tüneteket, szerepet játszik a szaruképzésben (haj, köröm), képes javítani a bőr állapotán, fiatalabbá teszi, ezért nevezik a „szépség ásványának” is. A kénnek fontos szerepe van a szervezet heparin- és inzulintermelésében. Ajánlatos olyan zöldségek rendszeres fogyasztása, amelyek sok ként tartalmaznak, mint a spenót, sóska, banán, kelkáposztalevél, uborka, petrezselyem, zeller, alma, citrom, datolya, hagyma, fokhagyma, tojás, tej. Hasi megbetegedések gyógyításában hasznos lehet a kén tartalmú gyógyvizek fogyasztása is. Megfelelő étrend esetén nincs szükség kénkiegészítésre.

A ként számtalan célra használja az emberiség: kénsavtermelésnél, növényvédő szerként, borászatban, gumi vulkanizálására, lőpor készítésére, gyufa gyártásánál, papíriparban, festékgyártásban, a tartósítóiparban.

A számtalan étrendkiegészítő- és vitaminreklám mellett kevés szó esik a kénről, bár számos jótékony hatása van az emberi szervezetre, ezért érdemes figyelni rá.

Ember és állat harmóniája

Mérgezés fagyálló folyadékkal

A téli időszakban a sürgősségi esetek között a kutyáknál és macskáknál egyaránt gyakran fordul elő a fagyálló hűtőfolyadék fogyasztása nyomán fellépő mérgezés. Az állatok mellett azonban, ha egy kisgyerek hozzát, számára is komoly veszélyt jelent a fagyállóban lévő etilén-glikol vegyület.

Szer Pálosy Piroska

Amennyiben az állat gazdája azonnal észreveszi, hogy kedvence fagyállót ivott és állatorvoshoz siet, az állat talán megmenthető, ha azonban nagyobb mennyiség került a szervezetbe, elpusztul.

Dr. Pálosy Csaba állatorvosnál az elég gyakran előforduló fagyálló hűtőfolyadékkal való mérgezések körülményeire kerestünk magyarázatot. Ugyanakkor a hasonló esetekben legfontosabb életmentő intézkedésekről kérdeztük. A szakember szerint a fagyálló folyadékkal való mérgezés egyrészt a tulajdonos hanyagságára utalhat, olyankor, amikor valaki a fagyálló teljes leeresztés-feltöltés ciklusát

végzi a garázsában vagy udvarán, és a földre helyezett edényben felejtí a régi folyadékot, amibe a kíváncsi állat előszeretettel belekóstolhat. Nem véletlen az sem, amikor idegenkezűség van a dologban, mivel az édeskés íze miatt könnyedén fogyasztanak belőle a kutyák és a macskák, akárcsak a gazdátlanul kóborló állatok télen, amikor egyébként is kevesebb vízhez jutnak. Mivel az ízvilága édeskés, az állatok és a kisgyerekek könnyedén elfogyasztják, ezért fokozottan kell figyelni, és a vegyszert elzárni előlük, mert sajnos nagyon kis mennyiség is halálos kimenetelű mérgezést okozhat. Egy átlagos súlyú, 3 kg-os testtömegű macska számára 6 ml (máshél teáskanálnyi), egy 10 kg testtömegű, a kistestűek családjába tartozó kutya számára pedig 40 ml (hozzávetőleg tíz teáskanálnyi) etilén-glikol a halálos adag. A legveszélyesebb etilén-glikol tartalmú folyadékok közé sorolhatók az autó és egyéb szerkezetek hűtőfolyadéka, a téli ablakmosó folyadék, különböző festékek, oldószerek, motorolaj, illetve a hidraulikus fékfolyadék.

A mérgezés tünetei

– Melyek a mérgezés legjellemzőbb tünetei? – kérdeztük a szakembert.

– Az első tünetek rövidebbel a mérgezőanyag felvétele után jelentkeznek, általában fél-egy órán belül, és egyik legjellemzőbb ismérve, hogy úgy tűnik, mintha az állat részeg lenne, a korai tünetekért ugyanis maga az etilén-glikol felelős, amely vegyileg nagyon hasonlít a szesz-

italokban lévő etil-alkoholhoz. Ezt követi a hányinger, hányás, bágyadtság, dülöngélés, botladozás, az izomzat és a fej remegése, mely bólogatáshoz hasonló mozdulatoknak tűnik, melyet sok víz fogyasztása, gyakori és nagy mennyiségű vizeletürítés, csuklás kísér. A korai tünetek négy-hat óra alatt megszűnnek, úgy tűnhet, hogy az állat meggyógyult, azonban a mérgezés után 36-72 órával újabb tünetek jelentkeznek. Ezekre a legjellemzőbb a bágyadtság, étvágytalanság, szólításra nem vagy alig reagál, vizet sem kér, a vizelet mennyisége drasztikusan lecsökken (veselégtel-

enség), akárcsak a testhőmérséklet. Görcsrohamok, a végtagok és a fej rángatózása, hányás, hasmenés, erős, kellemetlen szájszag, fokozott nyálzás, lihegés, kiszáradás jelentkezik. A késői tünetekért az etilén-glikol mérgező lebomlási termékei felelősek, melynek során olyan mérgező vegyületek keletkeznek, amelyek leállítják a vesék működését. Amennyiben fennáll a fagyálló folyadék okozta mérgezés gyanúja, az állatot haladéktalanul állatorvoshoz kell vinni. Minél hamarabb kezdik a kezelést, annál nagyobb az esély a túlélésre. A fagyálló a gyomorból nagyon gyorsan felszívódik, de ha az állat még nem hányt, a mérgezést követő első egy-két órán belül megkísérhető a hánytatás és a gyomormosás.

A szakemberek egybehangzó véleménye szerint a kezelés akkor lehet sikeres, ha azt a mérgezést követő 6-8 órán belül megkezdik, a legelterjedtebb módszer az etil-alkohol oldattal történő infúziós kezelés. A legtöbb mérgező, így a fagyállóknak is a felhígítása, az azonnali beavatkozás a leglényegesebb. Régebb az alkoholt használták mint legolcsóbb ellenanyagot, amit manapság is alkalmaznak a szakemberek, ugyanis az ellenanyagoknál jóval olcsóbb – tájékoztatott dr. Pálosy Csaba állatorvos.

Fotó: Szer Pálosy Piroska

Az asztrológus gondolatai

Tóth Sándor

Motto: „A fény mindig utat mutat, Annak, ki a mélyben kutat.”

Kedves Olvasók!
Január 20. – február 18. között tartózkodik a Nap a Vízöntőben, ez mifelénk a tél közepe. Jeges szél süvít, nappal szikrázó kék ég, éjjel borzongató csillagragyogás. Kozmikus távlatok, táguló világegyetem, rohanó idő. S mindennek középpontjában áll végső soron az ember, a mikrokozmosz és makrokozmosz találkozásánál. Az ember kis isten. Társteremtő. Hogy merre tartunk, azt a későbbiekben kifejtem.

A Vízöntő a zodiákus tizenegyedik jegye. Aki ebben a periódusban született, különleges. Esetleg különc. Más, mint a többi. Nem átlagos, tehát kilóg a sorból. A kérdés csak az, hogy merre veszi az irányt az életében. Mert szabad akarattal jó sok van neki. Már az első emberpárban megjelent ez a készlet, miszerint nem kell megelégedni azzal, ami éppen van. A paradicsomi állapot kellemes ugyan, de kevés a kihívás. Nem lehet újítgatni, töprengeni, változtatgatni. Manapság is korszakos problémánk a menekülés. Vagy valaki, vagy valami elől menekülünk, az élethelyzet tulajdonképpen arról szól, hogy egy egónknak nem tetsző történést korlátozóként élünk meg. Akadályoztatva vagyunk, és vagy az elkerülő taktikát alkalmazzuk, ha óvatosak vagyunk, vagy pedig illa berek, nádak, erek, hipp-hopp, ott legyek, ahol akarok! Csak itt ne kelljen maradnom! Külföldre megyek, mert itt kevés a fizetés. Ott majd jobb lesz? Nem. Ott sem lesz jobb, mert a problémák, amelyeket a hátizsákomban magammal viszek: előjönnek. Nem tehetek róla, ilyen a természetük. A kapcsolatainkban sem rózsás a helyzet, mert az énünket ilyen-olyan kellemtelen megpróbáltatások érik. Az önösség világában mindenki magáért küzd, és bizony itt nyerni csak másnak a kárán lehet. Empátia? Érzelmi intelligencia? Elfogadás? Netán egy kis szeretet? Na ne! Hagyjuk a túlzásokat! A Vízöntő-korszakban, amikor az egész világ a

feje tetejére állt, hogy is gondolhatok ilyesmit, nyájas olvasó? Megváltani a világot? Vagy netán önmagamot? Jót tenni másokkal? Ugyan már! Biztos meghibbant, aki így gondolkodik! Pedig a názáreti Jézus hasonlókat gondolt, mondott és tett. Ő volt bolond, vagy az őt meg nem értő világ?

A Vízöntő jegyéhez sorolt, szabad szemmel láthatatlan Uránusz tengely körüli forgását tekintve fittyet hány planétatársai égi keringőjére. Egy sorból kilógó transzcendens teremtő elv. Ha Saturnus (Kronosz) a mérték, akkor Uranos a mértéktelenség. A mértéktelenséget csak a mértékkel lehet szabályozni. Ezért győzheti le apját Kronosz. Azonban a mérték és rend kevésnek bizonyult. Merevsége és féltelmei előrevetítették a bukását. Az istenek birodalmában is megjelent az igény a „reformokra”. Elfogadásra, hitre és bölcseségre volt szükség, ezért győzhetett Zeusz (Jupiter).

Az ember az egyetlen lény, aki magába sűríti az összes égi princípiumot. Ennek ellenére képtelen a felemelkedésre. Mert mit is tesz valójában? A fény helyett a sötétséget választja. Az önzetlen érzelmeit elrejtji, és a vágyait fokozza. A racionalitás éles pengéje helyett kusza sejtelmek ködében bolyong. A béke helyett háborúskodásra adja a fejét. Kicsinyes korlátoltságával megfojtja a magasabb eszmék csíráját. A szabadság és az emberség helyett a szabadosság oltárán fetreng. A szeretet parancsát észre sem veszi, mert egója által régóta megvakult. A hatalmát mindenáron növelni akaró ember már be is lépett Hadész birodalmának ajtaján. Nehéz kiutat találni, amikor már lódobogás hallatszik a távolból. Az apokalipszis lovasai vágtnak felénk, mi pedig felhúzzuk a hangerőt, hogy senki se zavarja meg a világunkat. Egy régi falfrka jut eszembe: „Állítsátok meg a világot, ki akarok szállni belőle!”

A remény hal meg utoljára. Én sosem adom fel. És Önök?

Észrevételeiket, véleményeiket várom az asztros@yahoo.com címre. Vigyázzanak magukra és egymásra!

Hatvannyolcadik nyelvlecke

Mire való a posta?

Ötvös József

Ebben a sorozatban már előfordult a költői kérdés: meddig terjed Marosvásárhely fötere? Akkor a bizonytalan válasz így hangzott: a városközpont a két román templom közötti (két) tér. Engedje meg a kedves olvasó, nyújtsam meg ezt a központi teret pár lépéssel, és legyen a főtér a két posta közötti terület. Annál is inkább, mivel a Torda vagy Radnót felől a városközpontba érkezőknek elsőként az egykori héteemeles postapalota díszelen toronyoldala tűnik fel. Előnyös, ha az ide érkezők valamilyen közlekedési eszközzel jönnek, mert akkor nem látják az egykori új posta körüli igénytelen, szemetes világot, ami a hátsó, szakmai bejárata körül a lassú halál érkezését jelzi, nemzetközi megjelölés szerint a marosvásárhelyi posta agóniáját.

Pedig egykor mennyire fontos és megbecsült intézmény volt felénk – és másfelé is – a posta. Itt Marosvásárhelyen emlékeztet erre egy rövid utca neve a régi posta mögött, és a Postarét elnevezés, amely a székelj vértanúknak köszönhetően jól ismert hely a tősgyökeres marosvásárhelyiek számára, s ahol egykor a postát szállító lovak legeltek.

A posta elnevezés is latinból honosodott meg anyanyelvünkön, az egykori állomáshelyet jelentő posta, posita szóból, abból az állomáshelyből, ahonnan lovas kocsikkal vagy futárokkal indították útnak a híreket.

Feljegyzések szerint a Római Birodalomban már jól szervezett postai szolgálat volt, egynapi távolságra postaállomások szolgáltak pihenésre, és egymástól egy-két mérföldre egymástól lóváltó helyek. A Római Birodalommal együtt aztán a postát is elsőpörte a népvándorlás.

Az állami posták a 16. században alakul-

tak ki, amikor felfedezték Amerikát, körbehajózták Afrikát, s amikor a reformáció és a reneszánsz által a tudomány megújítása megmozgatta Európában a nemzeteket. Így történt ez Erdélyben is, ahol az első postatörvényt még Báthori István idejében (1571) hozták, majd I. Rákóczi György fejedelem postaszabályzata kimondta a levéltitok védelmét, és halálbüntetést szabtak ki a levelet elvesztő futárra. Emlékeim szerint ez a fejedelmi levéltitok a sokoldalúan fejletett szocializmusban már nem működött.

Városunkban az első hivatalos postát 1772-ben nyitották meg a Fazekas (ma Borsos Tamás) utcában. Később a Bolyai utcában működött, egyes feljegyzések szerint a Súrlott Grádciban is, s az ezredfordulón már kilenc postaeépület volt a városban, ám most naponta látjuk leáldozó útját, pedig a levelezés a mi nemzedékünk életének egy része, kedves foglalatossága volt. Hiányát máris érzem...

December közepén a régi postaként ismert és emlegetett Szentgyörgy utcai épületben szerettem volna megrendelni szülőfalumban lévő lakás címére a következő, román állam által is támogatott folyóiratokat: Korunk, Helikon, Művelődés. Előre leírtam a három címet egy fehér lapra, számítva arra, hogy a postai számítógépben nincs hosszú ű betű. Rég nem tapasztalt kedvességgel és nyugalommal keresték végig a három, Kolozsváron megjelenő folyóirat nevét, majd kedves mosollyal hozták tudomásomra: ezek az újságok nem szerepelnek nyilvántartásukban. Ugy jöttem ki a posta épületéből, mint aki azóta sem talál választ kérdésére: hol és hogyan szerezheti meg egy vidéken élő, olvasni szerető erdélyi magyar ember az Erdélyben megjelenő magyar nyelvű irodalmi lapokat?

IDÉZET 1.		IPARI TÁRULÓ	IDŐS (RÖV.) BELGIUMI VÁROS	FALIÓRA RÉSZÉ LEHET	FÖLD JELENTÉSŰ ELŐTAG	BÁNAT	HEGYCSÜCS	SZINTÉN EGY HÜVELYKNYI	DALBETÉT	...MARINO, TÖRPE-ÁLLAM	AZ ANTI-MON VEGYJELE	HULLÁMTÖRŐ GÁT	HATÁRRAG TÉVESEN JEGYZŐ	HULL	DÉRY TIBOR NOVELLÁJA	ENSZ MUNKAÜGYI SZERV. (RÖV.)
A rejtvény főszereplőjében Oscar Wilde ír származású angol író sajátos véleményét idézzük.		M														E
	A NÁTRIUM VEGYJELE		ELŐTAG: IDEG KELETI SZENTKÉP					ERŐVEL ELVESZ NŐI NÉV (SZEPT. 16.)					JERUZSÁLEMI DOMB KÖZKATONA			
	BARÁT (SPANYOL)					NYERS OLAJSÁV					É-AFRIKAI ÁLLAM ESZKIMÓ CSÓNÁK				EGYESI FILMSZTÁR (SOPHIA)	
	HISZEK (LATIN)				ARRA A MÁSIK HELYRE VÁLYÚ				TARZAN FIA ERKÖLCS, ERÉNY					FOLYADÉK KÁRTYAJÁTEK		
IDÉZET 2.	N	HEROIKUS	RAGADOZÓ HAL BELGRÁD HEGYE													
JUHAR (NÉP)			FÁBA VÉS		ESETLEN SÍKI		TÉLI SPORT		EZ VANI GYAKORLAT ADTA KÉSZSÉG			INDITÉK ...CAPONE (GENGSZTER)		CSÜNG		
			PARIPA		KUKORICAPÁLINKA		RÓMAI HAT							RÓMAI 1500		
NAGYOBBÁ TESZ			VELE-SZÜLETETT SIRÁSRA KÉSZTET					ILION BÜNYGI REGÉNY					OLASZ SZERELEM GÖRÖG BETŰ			
ARAB UTCÁI NŐI RUHA				GIBRALTÁR NÉVADÓJA IDEGEN NŐI NÉV				HATALMÁBAN TARTÓ FR. NŐI MAGAZIN						HÁROM (NÉMET) BÉKÉS... (SZÍN.NŐ)		
TAKARMÁNYTÁROLÓ			VÁRPALOTA RÉSZÉ AZ EZÜST VEGYJELE				KERTI ZÖLDSÉG PASCAL (RÖV.)					MAGUNK ARATI		ÉS (NÉMET) ... GROS (NAGYBANI ÁRUSÍTÁS)		
ANGOL TENGER			HORDÓT MÉRŐ ÉSZAKJAPÁN ÓSLAKÓ			MAGYAR HEGYSÉG ANGOL GÓL					HOLTTEST A SZADIZMUS NÉVADÓJA				NAPÓLEON JELE FORRÓN PUSZIL	
ESTEFELÉ!			... DE L'ESTEN (ADY) TUPOLJEV REP. GÉPE		PÁRIZSI UTCAGYEREK VÁLTOZÁS IRÁNYA				FRANCIA IRÓNÓ FRANCIA VÁROS						A CÉRIUM VEGYJELE AKTA	
LÁM			TE ÉS Ó MIKSZÁTHÓS (MIKLÓS)		A TANTÁL VEGYJELE SÉMI NÉP	ÁLLÓVIZ ANGOL FOLYÓ	IGEKÉPZŐ BALSZRENCSE		FRANCIA RT. ORVOSILAG MEGFELEL			A HALL BELSEJE! SZÜLŐ (ÁLLAT)		ISKOLAI (RÖV.) VOLT (LATIN)		
...KEA (HAWAII VULKÁN)				MAR FOGOLY				KARMESTER (ALBERTO) AGNUS... (AZ ÚR BARÁNYA)				ELŐTAG: LEVEGŐ ARAB ÁLLAM (RÖV.)				BECÉZETT OLIVÉR
IGEVÉGZŐDÉS			SZAGLÓSZERV BAJBAN VANNAK!		A SZEMÉLYEDDEL A RÁDIUM VEGYJELE			ITT, LENT (NÉP) KÖZLEKEDÉSI PÁLYA					HELYEZŐ, TEVŐ KICSINYÍTÓ KÉPZŐ			
A HÁZI ISTENEK HELYE AZ ÓRÓMAI HÁZBAN				IDEGEN ÁRON NULLA				É-AFRIKAI SPANYOL VÁROS FÉLIG ŰLI			FÜGGŐZÁRRAL LÁT EL FÉLÉVI					
L.N.J.															KÍNAI HOSSZMÉRTEK	

A január 18-i rejtvény megfejtése: **A pénz jön és megy, a különbség csak annyi, hogy könnyebben megy, mint ahogyan jön.**

Babosék döntősök párosban Melbourne-ben

Babos Tímea oldalán Kristina Mladenoviccsal bejutott a döntőbe az ausztrál nyílt teniszbajnokság női páros versenyében. Az ötödik helyen kiemelt magyar-francia duó szerdán két szettben, 1 óra 20 perc alatt legyőzte a nyolcadikként rangsorolt Hsieh Szu-vej, Peng Suaj tajvani-kínai kettőt.

A két páros négy évvel ezelőtt a legjobb 16 között találkozott Wimbledonban. Akkor az ázsiai kettős – amelyből Hsieh tavaly a budapesti WTA-tornán nyert párosban – friss Roland Garros-bajnokként, címvédőként és világszűkítőként lépett pályára, ám végül a magyar-francia páros győzött. Melbourne-ben a 41 perces első játszma során Babosék nagyszerűen adogatva 5:1-re elhúztak, majd – noha az ellenfél 5:4-re szépített – lezárták a játszmát. A második felvonás már simábban alakult. A magyar-francia kettős

4:0-ra meglépett, aztán 5:1-nél fogadóként három meccslabdához jutott. Ezeket még hátrította a rivális, csak hogy Babos magabiztosan szervált, a győztes pontot egy kiválóan helyezett tenyeresrel ütötte be.

„Elképesztő, hogy újra döntős lehetek egy Grand Slam-versenyen” – örvendezett honlapján Babos. „A mai meccsen rendkívül jól játszottunk, és bár az eredmény simának tűnik, egyáltalán nem volt egyszerű. Az első és a második szettben is vezetünk 5:1-re, de mindkétyszer nehéz gémekekkel jutottunk el odáig. Folyamatosan javulunk meccsről meccsre, nevetve mondtuk, hogy az első körös önmagunkat most 6:1, 6:1-re győznénk le. Jól érzem magam a pályán Kristinával, azonosak a céljaink, jól kiegészítjük egymást, már korábban is lehetett látni, hogy vele tudok a legjobban játszani és összedolgozni” – tette hozzá.

Babos kifejtette, sűrű napjai vannak, második napja már, hogy két meccset vív, s edzőjével mondták is egymásnak, hogy szinte minden pályán játszhat. „Körbejáróm az egész létesítményt, ez jó érzés. Minden meccsen jól játszottunk és fejlődünk, és remélem, a finálé is jól sikerül, élvezem majd a játékot, és ki tudjuk hozni a maximumot” – nyilatkozta a magyar játékos.

A 24 éves Babos az első magyar teniszesező, aki döntőt játszhat a felőttek között az Australian Openen. Három és fél éve Kristina Mladenovic, 2016-ban pedig a kazah Jaszroslava Svedova oldalán jutott női párosban a fináléba Wimbledonban. Közben 2015-ben Babos az osztrák Alexander Peyával vegyes párosban volt döntős, szintén a londoni Grand Slam-versenyen.

A magyar-francia kettős ellenfele a melbourne-i fináléban ma a

Bár az eredmény simának tűnik, egyáltalán nem volt egyszerű eljutni a győztes meccs végére kívánczó pacsikig

Begu és Niculescu a négy között búcsúzott

Nem jutott be a döntőbe az Irina Begu és Monica Niculescu alkotta páros az ausztrál nyílt teniszbajnokságon, miután a szerdai elődöntőben 6:4, 6:3 arányú vereséget szenvedett a Jekatyerina Makarova–Jelena Vesnyina orosz duótól. A tizedik helyen kiemelt Begu és Niculescu 1 óra 25 percig bírta a harcot a második helyen kiemelt orosz lányokkal szemben.

A román páros jól kezdte a mérkőzést, 1:0-ra és 2:1-re is vezetett, ám az oroszok zsinórban öt játékot hoztak, és bár Beguék is nyertek kettőt, Makarováék 6:3-ra behúzták a szettet.

A második játszmát szintén a románok kezdték jobban, 1:0-ra vezettek, de ezt öt orosz játék követte, így 6:3-ra elment a szett.

Begu és Niculescu teljesítményükért 185.000 ausztrál dollárt és 780 WTA-pontot kapnak.

második helyen kiemelt Jekatyerina Makarova és Jelena Vesnyina lesz, akik a román Irina Begu és Monica Niculescu alkotta párost ejtették ki a négy között (lásd keretes anyagunkat).

A 29 esztendőes Makarova harmadik párosban a világranglistán, eddig 12 WTA-versenyt nyert. Vesnyina oldalán 2013-ban a Roland Garros, 2014-ben az US Open és 2017-ben Wimbledonban maradt veretlen, 2014-ben az

Australian Openen, 2015-ben Wimbledonban és 2016-ban a Roland Garros színtén döntős volt. Az orosz kettős 2016-ban a rioi olimpiát és a szingapúri WTA-világbajnokságot is megnyerte. A 31 éves Vesnyina szintén harmadik párosban a világranglistán, eddig 17 WTA-tornát nyert ebben a „műfajban”. A Makarova–Vesnyina kettős tavaly a wimbledoni Grand Slam-torna mellett a dubaji tornán diadalmaskodott.

Simona Halep az Australian Open elődöntőjében

Halep (b) az első romániai női teniszesező, aki eljut az Australian Open elődöntőjéig

A világszűkítő Simona Halep pályafutása során először bejutott az ausztrál nyílt teniszbajnokság női egyes versenyének elődöntőjébe, miután szerdán 6:3, 6:2 arányban legyőzte a világranglista hatodik helyén álló cseh Karolína Pliskovát.

Halepnek mindössze 1 óra 12 percre volt szüksége, hogy elérje eddigi legjobb eredményét Melbourne-ben, miután 2016-ban és 2017-ben is kiesett az első fordulóban. Halep az első román női teniszesező, aki eljut az Australian Open elődöntőjéig.

Halep gyengén kezdte a találkozót, Plisková 3:0-ra vezetett, és

labdája volt a 4:0-hoz, ám ezt Halep hátrította, majd hat játszmát hozott zsinórban, 6:3-ra nyerve az első szettet.

A második játszmában Halep ott folytatta, ahol az elsőben abbahagyta: az első három játékot megnyerte, és innen már nem engedett. Plisková ugyan kétszer megnyerte az adogatását, de Halep magabiztos játékkal 6:2-re hozta a szettet.

A román lány egyetlen ász sem ütött a mérkőzésen, az erős szerváiról híres cseh lánynak is csak kettő sikerült. Simona 4 kettős hibát vétett, a cseh harmat, ám a világszűkítő összességében végig jobban adogatott (76%-54% volt az

arány az első, 45%-31% a második szervánál).

Halep megnyerte bréklabdáinak felét (5/10), 20 nyerőt és 10 ki nem kényszerített hibát ütött, Plisková bréklabdáinak negyedét értékesítette (1/4), 21 nyerője mellé 28 ki nem kényszerített hibát ütött.

Az elődöntőben az amerikai Madison Keyst búcsúztató német Angelique Kerber lesz Simona Halep ellenfele.

Pályafutása során Halep két Grand Slam-döntőt játszott, mindkettőt Roland Garrosban (2014, 2017), és két elődöntőt, egyet Wimbledonban (2014) és egyet az US Openen (2015).

Eredményjelző

Ausztrál nyílt teniszbajnokság, eredmények:

* női egyes, negyedöntő: Simona Halep (1.) – Karolína Plisková (cseh, 6.) 6:3, 6:2, Angelique Kerber (német, 21.) – Madison Keys (amerikai, 17.) 6:1, 6:2

* férfi egyes, negyedöntő: Tennys Sandgren (amerikai) – Hyeon Chung (koreai) 4:6, 6:7 (5-7), 3:6, Tomas Berdych (cseh, 19.) – Roger Federer (svájci, 2.) 6:7 (1-7), 3:6, 4:6

* női páros, elődöntő: Babos Tímea, Kristina Mladenovic (magyar, francia, 5.) – Hsieh Szu-vej, Peng Suaj (tajvani, kínai, 8.) 6:4, 6:2, Jekatyerina Makarova, Jelena Vesnyina (orosz, 2.) – Irina Begu, Monica Niculescu (10.) 6:3, 6:3

* férfi páros, negyedöntő: Marcus Daniell, Dominic Inglot (ausztrál, brit) – Oliver Marach, Mate Pavic (osztrák, horvát) 4:6, 7:6 (12-10), 6:7 (5-7), Juan Sebastian Cabal, Robert Farah (kolumbiai) – Sam Groth, Lleyton Hewitt (ausztrál) 6:4, 7:5

Európai focikörkép

* Angol Premier Liga, 24. forduló: Brighton & Hove Albion – Chelsea 0-4, Arsenal – Crystal Palace 4-1, Burnley – Manchester United 0-1, Everton – West Bromwich 1-1, Leicester – Watford 2-0, Stoke – Huddersfield 2-0, West Ham United – Bournemouth 1-1, Manchester City – Newcastle United 3-1, Southampton – Tottenham 1-1, Swansea – Liverpool 1-0. Az élsorozat: 1. Manchester City 65 pont, 2. Manchester United 53, 3. Chelsea 50.

* Spanyol Primera División, 20. forduló: Getafe – Athletic Bilbao 2-2, Espanyol – Sevilla 0-3, Atlético Madrid – Girona 1-1, Villarreal – Levante 2-1, Las Palmas – Valencia 2-1, Alavés – Leganés 2-2, Real Madrid – Deportivo La Coruna 7-1, Real Sociedad – Celta Vigo 1-2, Betis – Barcelona 0-5, Eibar – Málaga 1-1. Az élsorozat: 1. Barcelona 54 pont, 2. Atlético Madrid 43, 3. Valencia 40.

* Olasz Serie A, 21. forduló: Atalanta – Napoli 0-1, Bologna – Benevento 3-0, Lazio – Chievo 5-1, Hellas Verona – Crotone 0-3, Sampdoria – Fiorentina 3-1, Udinese – SPAL 1-1, Sassuolo – Torino 1-1, Cagliari – AC Milan 1-2, Inter – AS Roma 1-1, Juventus – Genoa 1-0. Az élsorozat: 1. Napoli 54 pont, 2. Juventus 53, 3. Lazio 43.

* Német Bundesliga, 19. forduló: Hertha BSC – Borussia Dortmund 1-1, Freiburg – RB Leipzig 2-1, Wolfsburg – Eintracht Frankfurt 1-3, Hoffenheim – Bayer Leverkusen 1-4, Mönchengladbach – Augsburg 2-0, Mainz – VfB Stuttgart 3-2, Hamburger SV – 1. FC Köln 0-2, Bayern München – Werder Bremen 4-2, Schalke 04 – Hannover 96 1-1. Az élsorozat: 1. Bayern München 47 pont, 2. Bayer Leverkusen 31, 3. Schalke 04 31.

* Francia bajnokság, 21. forduló: Guingamp – Lyon 0-2, Metz – St. Etienne 3-0, Toulouse – Nantes 1-1, Lille – Stade Rennes 1-2, Amiens SC – Montpellier HSC 1-1, Angers – Troyes 3-1, Paris St. Germain – Dijon 8-0; 22. forduló: Caen – Olympique Marseille 0-2, Nantes – Bordeaux 0-1, Troyes – Lille 1-0, Montpellier HSC – Toulouse 2-1, Strasbourg – Dijon 3-2, Amiens SC – Guingamp 3-1, Stade Rennes – Angers 1-0, Nice – St. Etienne 1-0, AS Monaco – Metz 3-1, Lyon – Paris St. Germain 2-1. Az élsorozat: 1. Paris St. Germain 56 pont, 2. Lyon 48, 3. Olympique Marseille 47.

A Real Madrid 7-1-re legyőzte a Deportivo La Coruna együttesét a spanyol labdarúgó-bajnokság 20. fordulójának vasárnapji játéknapján. Annak ellenére gólfesztivált rendeztek a fővárosiak, hogy a vendégek szerezték vezetést a 23. percben. Cristiano Ronaldo kétszer is betalált, a másodiknál a menteni igyekvő védő úgy fejebe rúgta a portugált, hogy hosszas ápolásra szorult, felszakadt a szemöldöke, és csúnyán vérzett a feje. A sztárfutballista az ápoló telefonján szemlélte sérülését.

A magyar kultúra napja

Ünnepség a radnótfajai kistemplomban

Mint minden évben január 22-én, a Kemény János Társaság égisze alatt a szászrégeni magyarság idén is rendezvényel emlékezett meg a magyar kultúra napjáról. Az eseménynek a radnótfajai kistemplom adott otthont. Amint a bevezetőben Bójte Lídia, a társaság elnöke elmondta, 195 évvel ezelőtt, 1823-ban ezen a napon fejezte be Kölcsey Ferenc a Himnusz, egész költői munkásságának kiemelkedő alkotását.

Fábián Gizella

Az est vendége Marosán Csaba kolozsvári színész volt, aki Erdély-szerte, de a határon túl is a magyar kultúrát népszerűsíti.

Bevezetőként az *Aranykor* című kisfilmet láthattuk, mely 2017-ben készült a Szent László-emlékévé és Arany János születésének 200. évfordulója alkalmából, és amit már számos diák megtekinthetett, végigkövetve a költő életének és munkásságának állomásait.

A magyar kultúra napja alkalmából a szászrégeni közönségnek a Kalotaszegről szóló műsorát hozta el a színművész. Amint elmondta, anyai ágon kalotaszegi lévén, számos emlék köti ehhez a tájegység-

hez, mely igen közel áll a szívéhez. Megtudtuk, hogy az 1600-as években váltak kálvinistákká, egy falu, *Jegenye* kivételével. De láttuk a *magyarvalkói* matriculát, azaz egyházi főjegyzőkönyvet, ahová a mindenkori papok feljegyezték az eseményeket és a hívek öröklébe távozásának körülményeit.

Megismertünk egy nagyszerű asszonyt, Gyarmathyné Hóry Etelkát, aki „felnyitotta” a nép tulipános ládáit, előszedte a kalotaszegi hímzéseket, varrottasokat, melyeket nemzetközi kiállításokon mutatott be (Brüsszel – 1887, Bécs – 1890, London – 1908), hírnevet szerezve szülőföldjének. Munkássága háziipart teremtett, megélhetést biztosítva Kalotaszeg sok-sok

asszonyának, és tevékenysége által ismét divatba jött a varrottas. Ezért méltán nevezik Kalotaszeg Nagyasszonyának.

Olyan személyiségekről hallottunk továbbá, akik bár nem a kalotaszegi tájegység szülőttei, mégis valami módon kapcsolódnak hozzá.

Említést érdemel Kós Károly, aki diákkorában járt először Kalotaszegen, és olyan mély benyomást tett rá, hogy építészeti stílusát beágyazta későbbi műveibe. A *magyarvistai* templom szépségét Márai Sándor méltatja egyik írásában. Munkácsy Mihály, a nemzet festője *Bánffyahunyadon* keres arcokat és népviseletet a Honfoglalás című festményéhez, amelyet 1896-ban Párizsban mutattak be. Ady Endre

költőt is rokoni szálak fűzik e tájegységhez, apai nagyapja kalotaszegi leányt vett feleségül, ő maga pedig *Kalotaszentkirályon* kéri meg Csinszka kezét.

Az előadást a művész zenei betétekkel, versekkel és rövid prózai idézetekkel gazdagította. Hitvallása szerint a kisebbségi sors felelősséggel jár: vinni kell a magyar szót, népszerűsíteni a magyar irodalmat, kultúrát. Nem szabad búslakodni, hanem megkeresni azt, amire építhetünk, és hál’istennek ebben nem szűkülünk.

Érdekes és élvezetes előadásban volt részünk, élmény volt minden perce, melyért köszönet jár, és reméljük, lesz folytatása.

Örökségünk őrei

Templomunk, Nyárádszentanna

Az eleredő eső sem akadályozta meg abban a nyárádszeredai fiatalokat pénteken délután, hogy megtartsák a tervezett villámcsődületüket: háromszáz személyt vártak a kiválasztott örökség, a nyárádszentannai templom köré.

Gligor Róbert László

Az *Örökségünk őrei – Fogadj örökre egy műemléket!* kezdeményezés célja a szörványban és internikus környezetben élő magyar közösségek identitástudatának megőrzése és fejlesztése, a közösségi élet helyszíneinek biztosítása, az összetartozás érzésének kialakítása és fenntartása épített örökségünk védelme, ápolása által. A nyárádszeredai Bocskai István Elméleti Líceum 10. és 11. osztályos diákokból álló csoportja a tavaly ősszel kapcsolódott be a projektbe, és a ma Nyárádszeredához tartozó, egykor különálló település, Szentanna műemlék templomát vették „szárnyaik alá”. Oltyán Csaba irányító tanár ismertette velük a projektet, majd decemberben meglátogatták a kiválasztott épületet, megismerkedtek vele, hiszen nem minden diák helyi. December közepén másodszor is meglátogatták a templomot, kitarakták, karácsonyfát díszítettek, majd irodalmi műsorral is köszöntötték a gyülekezetet, illetve bemutatták nekik projektjük célját. Ezzel párhuzamosan adatokat gyűjtenek és közölnek a templom múltjáról, hogy ismertebbé tegyék a nagyközönség előtt – sorolta fel az elmúlt időszak tevékenységeit *Fazakas Balla Barna* diák. Ő azért csatlakozott a csapathoz, mert úgy érzi, a mai világ hátérbe szorítja az örökséget. Pedig nemcsak az számít,

hogy ma mit tesz, az is fontos, hogy mi van a múltadban, és ezeket az értékeket meg kell becsülni, óvni kell. Ezért vállalt részt ő is a munkában, és büszke a csapatra, amiért tagjai a sok tanulnivaló mellett erre is időt szakítanak.

Sokan fontosnak tartják

Péntek délutánra háromszáz személyt vártak a szervezők a szentannai templom köré, hogy egy villámcsődület során felhívják a figyelmet erre az értékre. Sokan érkeztek a kisváros minden sarkából, s ha háromszáz nem is gyűltek össze, de elegendően voltak ahhoz, hogy alkonyatkor körbeállják a

templomot és a haranglábat, majd megadott jelre zseblámpákkal, mobiltelefonokkal világítsanak, miközben a magasból egy drónnal filmezték a kirajzolódó keresztény jelképet, a halat. A kisfilmet már a hétvégén feltöltötték a csapat közösségi oldalára.

A néhány perces villámcsődület után *Oltyán Csabától* megtudtuk, a közeljövőben a csapat riportot és kisfilmet is készít, a diákok elkészítik az épület makettjét is, Gecző András lelkész hozzájárulásával kutatnak az egyházközség levéltárában. Az irányító tanár büszke arra, hogy az emberek értékelik ezt a mű-

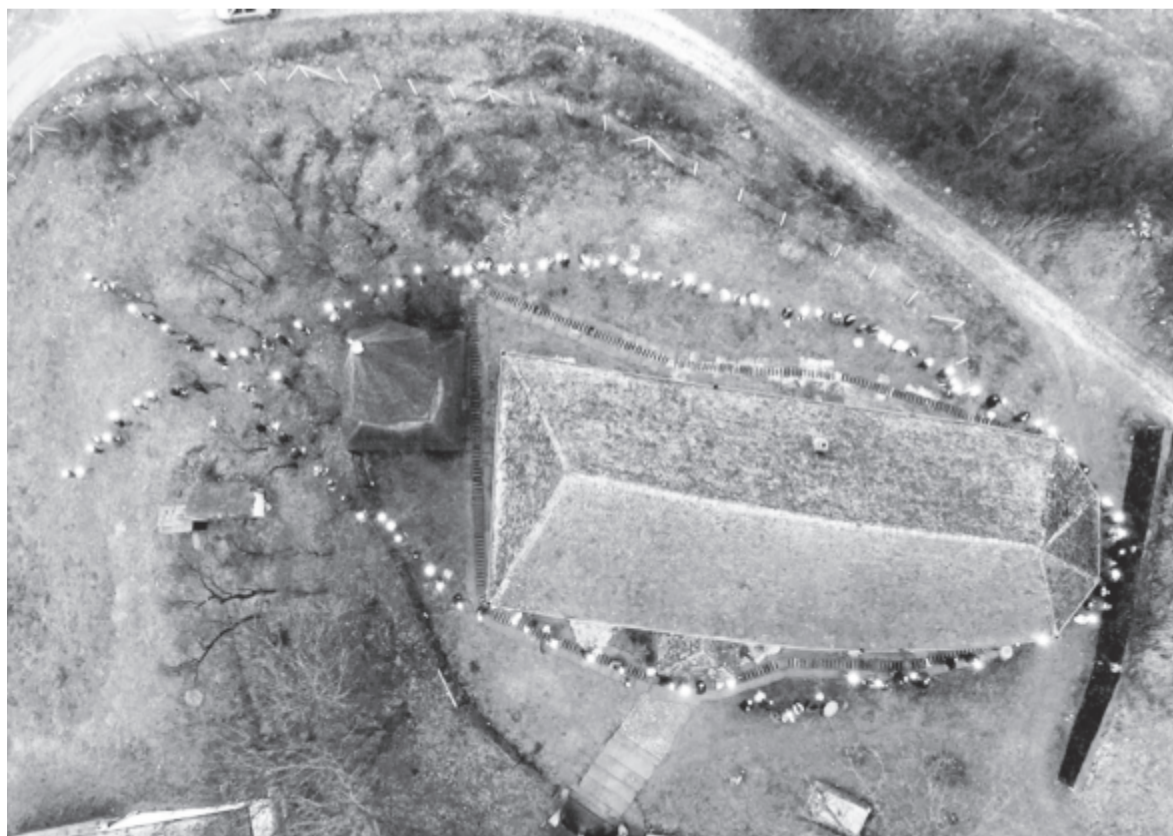
emlék templomot, és egy esős délutánon is ennyien összegyűltek, mert egy ilyen megmozdulás annak is a jele, hogy vagyunk, továbbá a fiatalok segítségével a közösséget is bevonják, és legalább ennyivel is felkeltik érdeklődésüket, figyelmüket a régi templom iránt. A diákcsapat tagjaként *Kádár Johanna* jól érzi magát, ha valamilyen érték érdekében tehet valamit, ezért is kapcsolódott be a kezdeményezésbe. Társaival egy emberként teszik, amit lehet tenni, hogy mások is felhívják a figyelmüket a még létező értékekre, és meglepte őket, hogy ennyi ember összesereglett a pénteki megmozdulásra. *Berezki Anita* a szentannai templomban konfirmált, ennek a gyülekezetnek a tagja, és úgy érzi, a falubeliek örülnek annak, hogy a

diákok épp az ő templomukat választották, bekapcsolódtak a gyülekezet életébe, ünnep előtt kitarakták az épületet.

A szentannaiak követik a csoport tevékenységét a közösségi oldalon, megosztják másokkal a bejegyzéseket, és ők maguk is szép szavakkal értékelik a munkát. *Székely Mária Renáta* tizenkettedikesként nem tagja az „örökségnek”, de részt vett abban az iskolai csapatban, amely adventben műsort adott a templomban, és eljött a pénteki megmozdulásra is. Úgy gondolja, a közösségeknek szükségük van arra, hogy ezeket az értékeket megvédjék.

A templomról

Nyárádszentanna eredetileg ősi székely település volt, amelyet a Lázár grófok birtokaként említenek. Templomát a köztudat szerint Hunyadi János építtette a marosszentimrei diadal emlékére, de valójában a 13-15. századokban épült két szakaszban. Jelenlegi haranglábját 1631-ben emelték, benne két harang van, a kisebbik minden felirat nélküli, a szakemberek szerint a templommal egyidős lehet. Az általakított hajó megőrizte a fontosabb középkori elemeket: a szögzáródású szentélyt, támpilléreket, diadalívét, de freskói és a szentelési keresztje megsemmisült. Virágos díszítésű karzata 1701-ben készült, szászékkoronája 1766-ból való és Lázár János nevéhez fűződik. A kazettás mennyezetet Galambfalvi István mester építtette 1765-ben, rajta héber nyelvű bibliai idézet található. A templomot a helyiek és az erdélyi reformátusok összefogása mentette meg a pusztulástól, 1983–85 között javították ki, de az épület azóta többször is tatarozták. A 21. század elején nagyobb beavatkozások történtek, hogy megvédjék a talajvíz beszívargásától, és hogy a fölötté levő domb mozgását megállítsák.

Péntek délután halat – mint keresztény jelképet – rajzoltak ki a résztvevők a templom és a harangláb körül

Fotó: Nagy Imre

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

KFT alkalmaz KÖMŰVEST. Tel. 0744-798-270. (6107-I)

HÚSZ ÉVE Maros megye és a régió kiemelkedő ÉPÍTŐIPARI ÉS INGATLANBERUHÁZÓ VÁLLALATA vagyunk. Az ország több üzlet- és szabadidőközpontja viseli csapatunk munkájának a jegyét. Marosvásárhelyre keresünk egy talpraesett, jó kiállású, fiatal/ fiatalos, kezdeményezőképteliséggel rendelkező, munkáját megtervező és elvégző, dinamikus EZERMESTERT nem rutinos karbantartói és üzemeltetői munkakörbe. Amennyiben biztos vállalati háttér, hosszú távú munkalehetőség és folyamatos szakmai fejlődés mellett egy dinamikus bővülő csapat munkáját segítenéd, jelentkezni fényképes önéletrajzoddal a recrutare@multinvest.ro e-mail-címen vagy személyesen Marosvásárhelyen, a Dózsa György utca 67. szám alatt. (19732-I)

SAKKÉPZŐ TANFOLYAMOK: VILLANYSZERELŐ, TECHNIKUS, MESTER, ANRE-FELKÉSZÍTŐ, LEVÉLTÁROS. Igény szerint más tanfolyamok is. Tel. 0731-150-389. (60878)

A TORDAI CÉG alkalmaz ELADÓNŐT hús- és hentesáruüzletébe. Tel. 0744-681-130. (19747-I)

NYÁRÁDTŐI BÚTORGYÁR (Maros megye) alkalmaz ASZTALOSOKAT minden részlegre. Előnyös feltételeket ajánlunk. Komoly hozzáállást és szakmai felkészültséget várunk. Tel. 0724-989-092, 0720-071-432. (19722)

A VILA BRAN CLUB (Töröcsvár, Brassó) alkalmaz tapasztalattal rendelkező: ANIMÁTOROT gyermekek számára, SZAKÁCSOT, PINCÉRT és SZOBALÁNYT. Tel. 0722-268-866. (60655)

A CONTRANSCOM CONSTRUCTII BENȚA KFT. meghatározatlan időre alkalmaz: ÉPÍTŐMÉR-NÖKÖKET, FŰTÉSSZERELŐ MÉR-NÖKÖKET, VILLAMOSMÉR-NÖKÖKET, ÉPÍTÉSZECHNI-KUST (akinek van gyakorlata a költségelőirányzat-, ajánlatkészítésben, árverések lebonyolításában), ÉPÍTŐMESTERT, VILLANYSZERELŐ MESTERT, FŰTŐBERENDEZÉSEKHEZ MESTERT, SZAK-MUNKÁSOKAT: ácsokat, kovácsokat, kőműveseket, festőket, szerelőket, villanyszerelőket, SZAKKÉP-ZETLEN MUNKÁSOKAT; D kategóriával rendelkező SOFÓRT személyszállításra. Az önéletrajzokat küldjék az office@benta.ro e-mail-címre. Érdeklődni a 0265/320-548-as telefonszámon (310 és 311-es mellék), vagy a cég székhelyén: Názánfalva, Maros utca 1. szám alatt. (sz.-I)

LAKATOST és **HEGESZTŐT** alkalmazunk. Tel. 0744-511-215. (19746-I)

MUSICAL ÉS OPERETT EST

MAROS MŰVÉSZEGYÜTTES SZÉKHÁZÁBAN
2018. február 2., péntek, 19 óra

Jegyek ára: 30 RON

Jegyeket a Maros Művészegyüttes színházában lehet vásárolni.
További információk:
+40-746-540292 • +40-746-017850
www.operettissimo.ro • [facebook.com/operettissimo](https://www.facebook.com/operettissimo)

radio.kptv.ro

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL, BÉRBEADÁS

KIADÓ kétszobás tömbházlakás az egyetemi bentlakások közvetlen közelében igényes diákok vagy fiatal házaspárok részére. Azonnal beköltözhető, felújított, modernül berendezett, termopán ablakokkal és saját hőközponttal rendelkezik. Tel. 0744-394-333. (60862-I)

ELADÓ emeletes ház – Bergenye 93. szám. Tel. 0742-565-558. (6179)

ELADÓ tűzifa, 150 lej/méter. Tel. 0747-933-367. (6338)

ELADÓK 8-11 kg közötti pulykák, 9 lej/kg. Érdeklődni 8-16 óra között a 0265/331-016 és a 0730-713-205-ös telefonszámon. (60830)

TŰZIFA eladó. Tel. 0758-548-501. (6418)

KEMÉNY tűzifa eladó. Tel. 0742-866-258. (6419)

ELVESZETT

ELVESZETTEM Kovács Attila Anton névre szóló utazási igazolványom. Semmisnek nyilvánítom. (6416)

MINDENFÉLE

VÁLLALOM bármilyen bádogosmunka javítását, szemétfelnyelők készítését és felszerelését, tömbházaknál javított szemétkonténereket stb. Tel. 0746-664-156. (6273)

MEGEMLÉKEZÉS

Egy gyertya most érted égjen, ki vigyázol ránk fentről, lelkünkhöz szólj a végételenből. Szívünk összeszorul, ha rád gondolunk, csak a szép emlék maradt, amit gondosan ápolunk. Fájó szívvel emlékezünk a ravai születésű **BÁLINT JUSZTINÁRA** halálának 14. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Emlékét őrzi férje, Gáspár, fia, lánya és azok családja. (6389)

Nem simogatjuk öszülő fejed, nem láthatjuk értünk aggódó szemed. Megállt a drága szív, mely élni vágyott, pihen az áldott kéz, mely értünk imádkozott. Nélküled üres és szomorú a házunk, nem hiszünk el, hogy téged hiába várunk.

Fájó szívvel és soha el nem múló szeretettel emlékezünk a drága jó feleségre, édesanyára és nagymamára, a koronkai születésű **NAGY ANNÁRA** halálának 4. évfordulóján. Szép emlékét megőrizzük egy életen át. Férje, Dénes, két lánya, fia és azok családja. Nyugodjon békében! (6250-I)

GUTENBERG KIADÓ KÖNYVAJÁNLÓ

Szabó Róbert Csaba:
VAJON NAGYI ÉS AZ ARANYÁSOK

Illusztrálta: Orosz Annabella
64 oldal, cérfűzött, keménytető

Melyik tizenkét éves ne cserélne szívesen Ferkóval? Rajtvonalnál a vakáció, zenészszerű hosszú európai turnéra indultak, cuccai már hátizsákba gyömösözölve, és ötven perc múlva vonatra száll, hogy Vajon Nagyi hegy-lábi városkájában töltsen egy nyarat. Ráadásul övé minden születésnap ajándék non plus ultrája, és Facebook-alközlőjének üzenetében Zsuzsi is jelezte, hogy ezúttal sem áll szándékában kimaradni a szünetidő egyetlen izgalmas mozzanatából sem, legyen szó bár tőrös bukták eltüntetéséről, cél-lövészetéről vagy patakparti bűvöly építéséről.

Gutenberg Könyvesboltok

10–25%-os kedvezménnyel ajánljuk

a Gutenberg Kiadó és a Pallas-Akadémia Könyvkiadó könyveit.

Nyitva tartás: hétköznap 8⁰⁰–20⁰⁰, szombaton 9⁰⁰–15⁰⁰.

Célszereplő: Petőfi utca 4. sz., tel.: 0266–316 798 gutenbergkonyvesboltokszereplő

Székesvárosi hely: Márton Áron tér 8. sz., tel.: 0266–214523 gutenbergkonyvesboltokszekesvaros

Marosvásárhelyi: Rózsák tere 57. sz., tel.: 0265–250491 gutenbergkonyvesboltmarosvasarhely

Hirtelen elmentél egy perc alatt, számunkra csak a döbbenet és a fájdalom maradt. Kicsordul a könnyünk a sírodnál, mélységes a fájdalom, hogy távoztál. A búcsúszó, mit nem mondtál ki, elmaradt, de szívünkben örökké velünk maradsz. Soha el nem múló fájdalommal emlékezünk a nyáradszeredai id. **BÁRDOS MIHÁLYRA** halálának második évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerettei. (6349-I)

Kegyelettel emlékezünk január 25-én **MÁRTON MIHÁLYRA**, aki tíz éve eltávozott közülünk. Szép emléke és gondviselő szeretete örökké élni fog szívünkben. Emlékét őrzi felesége, fia, lánya, menyé, veje és két szerető unokája: Magor és Csaba. Nyugodj békében! (6384)

Múlhatatlan fájdalommal emlékezünk és emlékeztetjük mindazokat, akik ismerték drága **ÉDESANYÁNKAT, SZÉKELY ISTVÁNNÉT** szül. **ASZALÓS ILONA**, hogy most van halálának 40. évfordulója. Szerető leányai: Ildikó és Anikó. (v.-I)

Fájó szívvel emlékezünk január 25-én a drága gyermekre, testvérré, a marosszentgyörgyi ifj. **NAGY SÁNDORRA** halálának 11. évfordulóján. Drága szép emlékét szívünkben megőrizzük egy életen át. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerettei. (6383-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal a szívünkben tudatjuk, hogy a kibébi születésű **PÉTERFI EMESE** hosszú szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének 65 éves korában. Drága halottunk temetésére csütörtökön, január 25-én 15 órától kerül sor a Jeddí úti temetőben.

Búcsúzik tőle bánatos férje, József és lánya, Emese. Mindig emlékezni fogunk rá. (6370-I)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik drága halottunk, **CSEH LÁSZLÓ** temetésén részt vettek, utolsó útjára elkísérték, sírjára virágot helyeztek és fájdalmunkban osztoztak. A gyászoló család. (6368-I)

EUROTRANS
alapítvány

**MAGYAR ÜGY.
MAGYAR VÁLASZTÁS.**

**REGISZTRÁLJON ÉS SZAVAZZON!
MI SEGÍTÜNK: 0800-444-666**

www.regisztracio.ro

Targu Mures 88.1 FM Sevsta 102.1 FM
Marosvásárhely 88.1 FM Sevsta 102.1 FM

r . a . d . i . o

Reghin 94.7 FM Sighisoara 104.3 FM
Eszésvár 94.7 FM Sejfasvár 104.3 FM

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
- szőnyegmosás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó
  - információ - 118-932
  - általános - 118-800
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
  - gyermekeknek - 0265/210-177
  - 0265/212-304
  - 0265/250-120
  - 0265/263-351
- Optika-Optofarm - 0265/263-351
- Marmed - 0265/250-344
- Járóbeteg-rendelő: - 0756-468-658
- 0729-024-380
- 0751-114-307

Labor
e-mail: marmed@marmed.ro,
www.marmed.ro

- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia, echográfia - 0265/222-446
- Dr. Jeremiás István - 0722-885-851
- Lézerakupunktúra - 0265/263-021
- Emma vendéglő, hidegtájak készítése - 0265/266-801
- Prefektúra - 0365/400-401
- RDS-RCS - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-801-929
- vidék - 0265/269-667
- Delgaz Grid - 0265/200-928
- 0800/800 928
- Aquaserv:
  - hideg víz-csatoma - 0265/215-702
  - közszolgáltatás - 0265/208-888
  - központ - 0265/208-800
  - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Távolági buszállomás - 0265/237-774
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halotyszállítás - 0265/215-119
- 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
- koporsók, kellekék, - 0745-606-215
- koszorúk - 0745-606-269
- és halotyszállítás - 0745-609-830
- Melinda temetkezés - 0741-615-661
- Onesti tér 12. sz., a Litoral mögött, teljes körű szolgáltatás - 0740-263-907
- 0265/311-862
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442
- 0265/262-907
- Thomas Hux sofőriskola - 0741-235-239
- 0365/882-842
- Üveg-tükör szerelése, házhoz szállítás - 0265/248-430

therezia

therezia smântână fermentată teișor

CALEPINUS ALAPÍTVÁNY

Mi megtanítjuk!

Felnőtteknek és diákoknak (15+)

- angol nyelv
- német nyelv

Gyerekeknek (I – VIII. oszt.)

- angol nyelv
- német nyelv
- román nyelv

Vállalati ügyfeleinknek testreszabott ajánlatok az igényeknek megfelelően.

Nyelvoktatás MAGÁNTANULÓKNAK rugalmas programmal.

Vizsgaszessziók és felkészítők

Cambridge ESOL Goethe-Institut
KET, PET, FCE, CAE GOETHE-ZERTIFIKAT A1 – B2

Iratkozzon be Ön is nyelvtanfolyamainkra
JANUÁR 31-ig!

Bolyai utca 8. szám
Tel.: 0265 264 660 E-mail: office@calepinus.org
Mobil: 0755 088 228 Web: www.calepinus.org

SURUB TRADE
S.R.L.
Producător și distribuitor al organelor de asamblare

könyvelőt keres

Követelmények:

- szakirányú végzettség
- legkevesebb 2 év tapasztalat a szakmában
- jó szervezőképesség, önálló munkavégzés

Az önéletrajzokat a Surtec áruház vevőszolgálatánál lehet leadni, vagy a következő e-mail-címre elküldeni:
vita.jozsef@surubtrade.ro
Határidő: február 8.

SURUB TRADE
S.R.L.
Producător și distribuitor al organelor de asamblare

adminisztratív munkatársat keres

Követelmények:

- középfokú végzettség
- a román nyelv kitűnő ismerete
- B kategóriás hajtási engedély
- jó szervezőképesség, önálló munkavégzés
- számítógép-kezelési ismeretek

Az önéletrajzokat a Surtec áruház vevőszolgálatánál lehet leadni, vagy a következő e-mail-címre elküldeni:
ihodor@surubtrade.ro
Határidő: január 31.

Kabaré 2017-2018-as évad
Cabaret stagiuma 2017-2018

GRUPPEN-HECC

AZ

gender tragédiája

Írta: Molnár Tibor „Tajpi” és Nagy István

Felép:
Nagy István • Kárp György • Henn János
Biluska Annamária • Semody Hajnal/Csiki Hajnal
Fodor Piroska

Zenei munkatárs: Nyagai István • Hang- és fény-technika: Gölner Károly
Producer: Hompot Szilárd
Rendezte: Nagy István

Marosludas, Művelődési Ház
Január 27. szombat este 7 óra

atlasfm
106.4 FM
TG.MUREȘ

GREAT MUSIC FOR A GREAT CITY!

[AtlasFmMures](https://www.facebook.com/AtlasFmMures) • atlasfm@kptv.ro

Marosvásárhelyi Rádió Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro